

ד"ר חסידות ושלע פרשה

מאמרים על פרשיות השבוע ומועדי השנה
מלקטים מספרי תורה אור ולקוטי תורה

ד"ר תורה צוה לנו משה וגו'

ביאור כתוב זה ע"פ פנימיות הענינים
וי"ל לסוכות ושמחת תורה ה'תשע"ז

מחולק לסעיפים עם פיסוק מלא,
בהוספת ביאורים, פיענוחים, הערות וציורים

שנה ו' / גליון ריב
שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

לימוד התורה יומם ולילה

מוקם 5743 אמצ"ר בולבד.
פתוח 20 שעות ביממה
בשעות 6:00 בבוקר עד 2:00 בלילה
(בכל יום בשבת ובחול)

היכל הלימוד
תפארת יצחק
שע"י יגדיל תורה

www.ChassidusOnline.org

פתח דבר

לקראת תג הסוכות ושמחת תורה, הגנו מתכבדים להגיש לחברי התורה הלאומי, את הקונטרס **יד חסידישע פרשה**, והוא פירוש וביאור על מאמרי חסידות ופרשיות השבוע ומדעי השנה, מוקדמים מספרי תורה אור ולקוטי תורה לרבניו הקדון. ומטרתו להקל בלימוד ה'חסידישע פרשה' בכל שבוע.

הביאור מבוסס על המאמרים והיוסדים על דרוש זה וכן על עוד 'תנחות' מאותו הדרוש (כגון: מספר מאמרי אדמו"ר הקדון, תורת חיים, מאמרי אדמו"ר האמצעי, אור התורה וכו'). גם ביאורי המושגים מיוסדים על מקומות אחרים בדא"ח אשר שם מבואר הענין באריכות וביאור יותר (כדוע ש'דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר').

בכדי להקל על הלומד והמעייין, הגהות כ"ק אדמו"ר הצ"צ נדפסו בחור הערות (כאותרות בגין דא) בשולי הגליון ולא במקומם בגוף המאמר.

לבקשת רבים, ניתן לקבל הקונטרסים מדי שבוע בשבוע באימייל, לקבלו נא לשלוח אימייל לכתובת: rabbigeb@chassidusonline.org.

* * *

ויהי' שנכח לקורם העוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונכח לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאתי תצא", במורה בימינו וזכרן ומיד ממש.

בברכת חג שמח,
לוי געלב

י"ח תשרי,
תשנ"ז

להזמין או להקדיש את הגליונות הבאים או לשלוח הערות נא ליצור קשר עם לוי געלב 310-662-3437
או באימייל rabbigeb@chassidusonline.org

The Ma'amarim of LIKKUTEI TORAH and TORAH OR are copyright by the Kehot Publication Society, a division of Merkos L'inyonei Chinuch Inc. and are reprinted here with permission.

נדפס באדיבות:
The Print House
538 Johnson Ave. Brooklyn, NY 11237
718-628-670

השליח הרה"ק ר' יוסף יצחק וווגטו מרת שטענענא שרידיו

מיינן

לזכות

הילדים מנחם מענדל, אייזיק גרשון, צמח, משה, ודי' מושיקא שרידיו

מיינן

שידיו להם ברכות בכל מכל כל בטוב הגראה והנגלה, ושיריו מזהם הוריהם אידישישע חסידישישע נחת

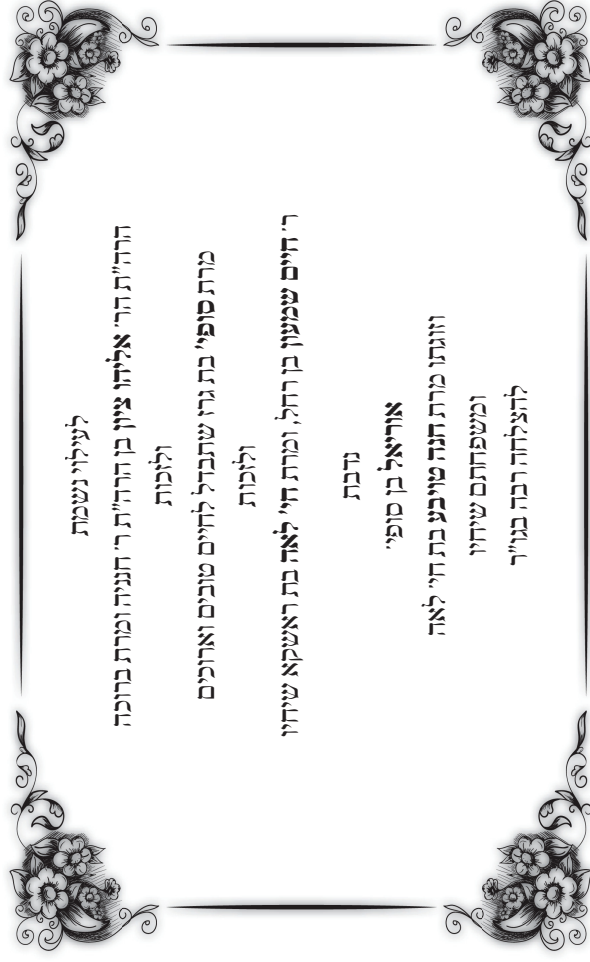
ר' יוסף הלוי וווגטו מרת חנה מלכה שרידיו

גורביין

לזכות

שידיו להם ברכות בטוב הגראה והנגלה בכל מכל כל, ושיריו מזהם הוריהם אידישישע חסידישישע נחת

כל משפחתו

לעילוי נשמות
הרה"ת הרי" אלהו ציון בן הרה"ת ר' חנניה ומרת ברוכה
ולזכות
מרת סופי' בת גרז שתבדל לחיים טובים וארוכים
ולזכות
ר' חיים שמעון בן רחל, ומרת חי' לאה בת ראשקא שיחיו
מבית
אוריאל בן סופי'
וזוגתו מרת חנה טויבע בת חי' לאה
ומשפחתם שיחיו
להצלחה רבה בג"ר

מאמר ד"ה

תורה צוה לנו משה

לקנשי תורה פרשת וזאת הכרחה דף צג

מנדבים חודשיים - 50

שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם
רווחי
* * *
לזכות
משפחת כאבי"ג
שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם
רווחי
* * *
לזכות
הרה"ת ר' שלום דובער
זוגתו מרת ח' מושקא
מרבין
וכל משפחתם
שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם
רווחי

לזכות
הרה"ת ר' לוי הלוי בן שרה
זוגתו מרת שיינא מלכה בת רחל
ובניהם יחודית, צבי חורש הלוי, ח' מושקא
בת שיינא מלכה
שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי מזוני ובכולם
רווחי
* * *
Refuah Sheleima for
Daniel Reuvein ben Dina
Donated
Anonymously
* * *
לזכות
משפחת אדון

מנדבים חודשיים - 150

לזכות
ר' יעקב בן חנה שיי
גרסון
וכל משפחתו
שיתברכו בכל טוב סלה

לזכות
הרה"ת ר' שמואל דוד זוגתו
שיחיו
ניזמאן
וכל משפחתם
שיתברכו בכל טוב סלה בבני חיי
מזוני ובכולם רווחי

תוכן המאמר

5 תורה צוה לנו משה
26 המאמר בלשוננו כפי שמופיע בלקו"ת.

שיתברכו בכל טוב סלה

לזכות
הת' מנחם מענדל בן
שיינא באשא

ליום הולדתו ל"ט תמוז
לברכה והצלחה בכל
המצטרך לו

לאריכות ימים ושנים
טובות

לזכות
אסתר בת
רחל

שיתברך בכל טוב סלה

לזכות
הילד ח"ל בעצמות ה'

**אברהם ואבנ ב' שיינא
באשא**

ליום הולדתו ל"ב אלול
לשנת ה'תל"ה רבה
ומפולחנה בנ"ר

לזכות
ר' לוי יצחק הלוי
ווגדת מרת חנה

קוריעסקי
וכל יוצאי חלציהם
ולזכות

יחזק מנחם מלכוין
אוסטריה

לעילוי נשמות

יחזקאל בן יוסף חיים

לעילוי נשמות
רבקה בת יחזקאל

לעילוי נשמות
ר' ראובן בן ר' יוסף

רובינשטיין ע"ה נדבת
התנו ר' מייכל קארנצאג

לזכות
בת מצוה
יהודית

כ"ח תמוז תשע"ג
ולזכות אחיוותה ח'י'
מושקא, זעלידא, ואחיה
שרא פייזיל, מנחם

מענדל
נדבת הורוין

מורדי אברהם ישעיהו
ווגדת מרת אסתר שפרה

טלניר

לזכות הרב ומשפיע
שמואל לוי שימשיד

בעבודתו הקודש
מאת תלמידיו
שאל גנגלי

לזכות

**World Trade
Copiers**

ואברהם הולצברג

לזכות
לרפ"ש **לשאל אליהו**
שיחי בן חנה רבקה

שוחרי

לזכות

**מרת חנה מינא בת
שושנה אביבה**

שיתברך בכל טוב סלה

לעילוי נשמות
הרחמים רבים **חזריאל
שלום בן**

הרחמים רבים חיים
יצחק בן

נלב"ע ביום ה'ש"ק ח'
תשרי תשס"ז

תנצב"ה

לזכות
הרה"ת ר' **יונתן מייסאל**
הבן

בן ריסא, וכל משפחתו
שיתברכו בכל טוב סלה

לזכות
הרה"ת ר' נחמן חוב

שיחי

בן מואלע, וכל משפחתו
שיתברכו בכל טוב סלה

לעילוי נשמות
הרה"ח הרה"ת ר'
שמואל אייזיק הלוי ע"ה

פאפאק

נפטר ליל ש"ק פ'
בחדבר, ר' סיון ערב חג

השבעות, התשע"ב
ת.נ.ג.ב.ה.

נדפס על ידי ולזכות
משפחתו שיחי לאורך
ימים ושנים טובות

לעילוי נשמות

ברכה בת שלמה הלוי
ע"ה

ת.נ.ג.ב.ה.

לזכות
ולפרואה שלמה וקרובה
עבור

חיי אלה שוחרי בת ריסא
ולזכות

עמנואל בן חיי סאשה

לזכות
רפ"ש **לויסף יצחק בן**
אריס

דחוי בן אורה

לזכות אשר בן רינה
ליווג משרש נשמותו

ולאולה שלימה של עם
ישראל בקרוב ממנו

"תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב"³

[[]פרוט הכתוב לפי פשוטו : תורה אשר צוה לנו משה, ירושה היא לקהלת יעקב (רש"י)[]].

ולחן יבאר פירוש הכתוב ע"פ פנימיוות העינים[[]].

והנה, אמר ר"ל: אל תקרי 'מורשה', אלא 'מאורסה', שהתורה נקראת 'כלה'.

אמר ר"ל: כל העוסק בתורה לפני עם הארץ, כאילו בועל אותה [של אותו עם הארץ] בפניו [שכן הוא מכיניש אותו בכך רש"י]. ואחר כך מביאה הגמרא ראייה לכך שניתן להמשיך את התורה לארסה: שנאמר 'תורה צוה לנו משה מורשה' [ראו של] קהלת יעקב, אל תקרא בפסוק 'מורשה' מורשה.

⁽¹⁾ הביאור של דרוש זה מיוסד על מאמרים אלו:
ה'באורי' המופיע אחרי מאמר זה בלקו"ת (להלן: 'ביאורי') אהר"ת ברכת ע' א'תנמנה. שם ע' א'תנמה הנהה על הביאור תרגום בלקו"ת (להלן: אהר"ת ברכה).

ר"ה ביום השמיני של תול"ה כרך ב' ע' תמוז. מענין תורה שכמת תורה שבעל פה ראה גם ר"ה חייב אדם לבוד תול"ח פרק כז.

⁽²⁾ זכרים ג' ד.

⁽³⁾ (פסוק זה הומא בנבוא בריכות פ"ט א' פסחים פ"ג מ"ט ב'; סוטה פ"ג מ"ב. מנח"ך פ"א צ"א סו"ט מכות פ"ג כ"ג מ"ב. רבות הדומה מ"ט ל"ג השא פ"ט צ"ט כהנ"ש בפסוק ישקני משקלות פיהו. וחי' יתיר פ"ג ב').

⁽⁴⁾ בפסחים שם.

⁽⁵⁾ כ"ח ברכת הריבא שם.

כפי שהוא נכתב באמת, אלא דרשהו וקרא בו 'מאורסה'. והיינו, על פי דרשה זו, הפסוק מלמד שהתורה היא ארוסתה של כל קהלות יעקב [אמילי של עמי הארץ] (רש"י). נמצא, שהתורה נמשלה לארוסה והפלה של בני ישראל.

יעקרי להבני: רהא אמרי ר"ל: 'ביום התנונה' – זו מתן תורה.

כתב (שה"ג א',) 'צאניה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שטרה לו אמו ביום התנוה וביום שמהו לבני, הנהי, 'המלך שלמה', הוא המלך שהשלים שלו [הקב"ח]; 'אמר, זו כנסת ישראל [משל לאב שיהיה לו בת יחידה והיה אוהבה ביותר, ומרוב חובתו קרא לה 'בתי', אחר כך 'אחותי', ואחר כך 'אמי' (רש"י שם בשם המדויש)]. ועל פסוק זה דרשו ר"ל 'ביום התנוה' – זה [יום] מתן תורה.

ופירוש 'ביום התנוה' משמע שכנסת ישראל נקראת 'כלה', ואם כן, התורה נקרא 'חתי'?

⁽⁶⁾ בששנה פ"ד ותנונית.

⁽⁷⁾ [הן אמת כי ברכות סדר אורי פ"ב בנבוא משל למלך שיהיה משא ביתו כו', בתו זו תהיה, 'חדי' 'ביום התנוה', ויחי בסדר כסדר פ"ב, א"כ, ל"ט, תם פ"ב, 'ביום התנוה', היינו שישאר הם ההתן והמורה שראו בה ראה הבלה.

אך, באמת בכמה דוכני משמע נ"כ רפי' 'ביום התנוה', היינו שישאר הם הבלה, ובפירש"י ע"פ זה פסגי בא – יצא לקראתם כו', בחתן הוצא להקבל פני כלה, והוא מוחלילת פ' יתירי, וכן משמע נ"כ בריכות נשא פ"ב: 'ביום התנוה' – זה סני, והתנין הינו, שנאמר 'וקרשתם דורם כו', משמע שישאר הם מקבלים הקדשה, ותי וחתי (כ"ב א' פ"ד א') ח"ג (כ"ב ב') בענין מנשיה

מדרבים חורשיים – 25

לעילוי נשמות	לכות	הבחור התמים אליה	לכות
הרה"ת אברהם יעשיי ברה"ת	סליפן	הבחור התמים אליה	לכות
עובדי ע"ה	שיתברך בכל טוב סלה	שיתברך בכל טוב סלה	שיתברך בכל טוב סלה
שטראקס	***	***	***
לכות	לכות	לכות	לכות
כת שבע שתחי בת	הרה"ת ר' נפתלי	הרה"ת ר' נפתלי	הרה"ת ר' נפתלי
הרה"ת יוחנן מרזוב	מכאנאוסקי וכל משפחתו	מכאנאוסקי וכל משפחתו	מכאנאוסקי וכל משפחתו
וכל משפחתו	שיתברכו בכל טוב סלה	שיתברכו בכל טוב סלה	שיתברכו בכל טוב סלה
***	***	***	***
לכות	לכות	לכות	לכות
דינה בת שבע בת מאריה אסתר	הרה"ת ר' אברהם	הרה"ת ר' אברהם	הרה"ת ר' אברהם
שיתברך בכל טוב סלה	שיתברך בכל טוב סלה	שיתברך בכל טוב סלה	שיתברך בכל טוב סלה
***	***	***	***
לכות	לכות	לכות	לכות
פעיל רייזל בת אהובה בינה	הבחור התמים מנחם	הבחור התמים מנחם	הבחור התמים מנחם
שיתברך בכל טוב סלה	שיתברך בכל טוב סלה	שיתברך בכל טוב סלה	שיתברך בכל טוב סלה
***	***	***	***
לכות	לכות	לכות	לכות
הרה"ת ר' יהושע	הרה"ת ר' ישראל מאיר	הרה"ת ר' ישראל מאיר	הרה"ת ר' ישראל מאיר
בירקאווין	אברהםסן וכל משפחתו	אברהםסן וכל משפחתו	אברהםסן וכל משפחתו
שיתברכו בכל טוב סלה	שיתברכו בכל טוב סלה	שיתברכו בכל טוב סלה	שיתברכו בכל טוב סלה
***	***	***	***
לכות	לכות	לכות	לכות
לעילוי נשמות	לכות	לכות	לכות
ראובן אברהם בן אלתר שלמה ולמן	ראובן אברהם בן אלתר	ראובן אברהם בן אלתר	ראובן אברהם בן אלתר
הנצי"ה	הנצי"ה	הנצי"ה	הנצי"ה
***	***	***	***

לחיות 'מקורשת' – לשון הפרשה – לן, כמו שאומר: 'היי את מקורשת לך'.

ענין האירוסין הוא השלב הראשון ביחוד החתן והכלה, וענינו בפשטות הוא, "מה שהחתן נותן להכלה טבעת קדושין, ועי"ז אוסרה לכל העולם שתהיה מופרשת ומובדלת לו, והיינו שהוא ממשיך לה חיות מועט משלו ע"י הקדושין שקידשה" (פה"ט תרי"ה ח"ב).

כלומר: "קידושין הם רק נתינת טבעת קידושין ע"ד דרך משל, שהוא דבר מועט" (קרי"ת בה"באר). היינו, שבשלב הזה אין החתן נותן השפעה מפנימית נפשו אל הכלה, אלא משפיע לה רק חיות מועטת מאד, שזו ענין הטבעת, שלבני עצמיות ופנימיות החתן אין זה נחשב למאומה, ולכן, על ידי זה לא נפעל עצם היחוד שבו החתן אל הכלה (שוויו מרת הנשואין בכלל), אלא רק שהיא נעשית 'מקורשת' ומופרשת מכל העולם בשבילן, שזו שלב ראשון בענין היחוד, שאינם מתייחדים בפועל, אבל בכל זאת היא נעשית מובדלת משאר העולם, ומיוצגת רק אליו, שנער כאן איזשורי קשר ביניהם, רק שאינו קשר עמוק ופנימי, כי אם קשר חיצוני בלבד, וזהו משום שכל זה נפעל על ידי השפעה חיצונית מהחתן.

וכמו כן למעלה: הנה, יש תורה שנכתב ותורה שנבל פה, ונקראות 'שמים' ו'ארץ', כמו שיתבאר.

בדוגמת החתן והכלה שהם כבחינת משפיע ומקבל, שהחתן משפיע מחייתו אל הכלה, כנ"ל, כך גם למעלה, הנה, תורה שנכתב הוא כבחינת משפיע ותורה שבעל פה כבחינת מקבל. וזהו שנקראות 'שמים' ו'ארץ', שהשמים בכללות נחשב לבחינת משפיע לגבי הארץ, שהרי מהשמים יורדים גשמים אל הארץ כדי לגרום לגידול ולצמיחת התבואה וכיוצא בזה. וכך הרי התורה שנכתב היא בדוגמת השמים כי היא בגדר משפיע לגבי תורה שבעל פה שנקראת איין להיותה כבחינת מקבל מהתורה שכתבה, כפי שיבאר בסמוך.

כי הנה, תורה שנבל פה הוא הפירוש על תורה שנכתב, כי בתורה שנכתב אינו מפורש הוטב פירשי המצור, רק התורה שנבל פה מנאר ומפרש כל פירשי תורה שנכתב.

"שהרי בלתי תורה שבעל פה אי אפשר לקיים כלל תורה שנכתב, עדי"מ מצות תפילין, כתב וז'לטוטפות בין

מכך שנאמר 'ביום חתונתו שמעו "שנק" הקב"ה בשם חתן ובנטי" נק' כלה, והתורה היא השפעת חתן לכלה" (פה"ט תל"ה). וכמו שפירש רש"י על הפסוק 'ה' מטיני בא' – יצא לקראתם כ'י' כחתן היוצא להקביל פני כלה, הרי שישיראל הם הכלה, ואם כן, מן ההכרח לומר שהתורה היא החתן.

יש להבין האם התורה היא הכלה וישיראל הם החתן כמשמעות הדרשה על הפסוק 'מורשה קהלת יעקב', או שהתורה היא החתן וישיראל הם הכלה, כמשמעות 'ביום חתונתו'.

ויובן זאת בהקדים ענין 'אירוסין' ו'נשואין', ומה שייכות זאת להתורה.

בכדי להבין קושיא זו (אם התורה היא הכלה או החתן) וליישבה, יש להקדים תחלה כיאור ענין החתונה בכלל, שומרכנת משני שלבים – אירוסין ונשואין, ויש לכאור המשמעות הפנימית של שני דברים אלו, ואיך הם שייכים להתורה, שכאמור היא או כבחינת הכלה או כבחינת החתן, ולכך מוכרחים לומר שבחתונה זו בין ישראל והתורה ישנם שני דברים ושליכים אלו בתולדין יחדום, ומהי משמעות דברים אלה (אירוסין ונשואין) לגבי התורה.

[תחילה נמשיך לכאור ענין האירוסין. תחילה יבאר ענינו בפשטות, ולפי זה יתבאר ענינו ע"פ פנימיות דברים:]

אך, הנה, 'אירוסין' הוא מה שהחתן נותן להכלה השפעת קידושין, ובהו הוא ממשיך לה חיות מועט

שעפ"ה כ"י. גם ברבות מ"ם ואמתו: איתא: א"י בריבא בעשר מקומות קרא חכמ"ה וישיראל כלה כ"י.

יש מדרגים רלגבי הקב"ה נק' 'ישאל כלה. ולבני התורה נק' 'ישיראל חתן ועי"ז ש' לפיט הפסוק היא תתירו אהרן לבבבו ונ"י אשרי אתם וינכם אהריתם לטמן תברכו כ'י פ' ע"י ולא תתירו ולא תתו בבחי' וזה ח"ו כי אם ואל אשר תשקדו ביים הווא תקרא אשרי. היינו שיהיו בבחי' כלה לגבי הקב"ה להיות כללה נפש כלה שא"י ולבני או"י לטמן תוכרי שהיו בחי' הובי"ם ומשפיעים לגבי התורה וזה ועישה את כל מצויה.

אך עכ"י אינו מיוחס עם הפאטר חתן קשרין ומקשרין וא כ"יא קירטא כ"י' אוריתא וישיראל כוה"פ פ' אהר" (ע"פ א') משמע וישיראל הם מקבלים מהתורה וא"כ חתנית הוא החתן והמשפיע כ"י, וכן משמע מפארי"ל פ"ק רביבות (דף ו' ע"פ) לענין המשפט את החתן שע"י ובהו להיות שניתנה בהשפעה קולית, משמע הווא מרוב בנני מרה, לפי שהתורה נק' חתן וכתב ביה כ"י ו' קוליות והם שיש לחתת, עכ"י כאן יתבאר במיחין מרובי יורה).

שבעל פה לבאר ולפרש אותם, היינו **לצלות** את כל פרטי הדברים.

ולפי זה מובן הפירוש הפנימי של מאמר ח"ל ידבר ה' ה' ה'לה', ש'לה'כן, כאן קאי על ה'הכות תורה שבעל פה, ומקשר תורה שבעל פה לדבר ה' ה', דואם, ענין הדיבור, היות של ענינה הוא **לצלות**, לפרש ולבאר את מצות התורה שבעל פה.

וישראל הם הממשיכים בחינת מלכות עליהם על ידי שהם מקבלים עליהם עול מלכות שמים, כמו שבכתוב: "שום תשים עליו מלך בן"ו¹⁰.

כפי שתבאר להלן, השפעה אלקית נמשכת מתורה שבכתב לתורה שבעל פה, שהיא בחינת מלכות, ונשמות ישראל שלמטה ממשיכות עליהן השפעה ואור זה מבחינת המלכות על ידי שהם מקבלים עליהם עול מלכות שמים היינו, ש'למרות שיש להם רצונות זרים, בכל זאת מבטלים את עצמם לרצון העליון ומקבלים עליהם לצוית לפקודתו בכל אשר יאמר. שדורך להמשיך השפע מבחינת המלכות – תורה שבעל פה – למטה, היא על ידי שהם מקבלים על עצמם עול מלכות, שזו עכדה הקשורה לבחינת המלכות, ובכך **שקבלים** עליהם מלכות, **ממשיכים** מבחינת המלכות למטה. הפנימי של המסוק 'שום תשים עליו מלך', שיש 'להשים' ולקבל על עצמו מלכותו יתברך.

אך, כל זה הוא במצות התורה, שבחזרה שבכתב אינו מפורש היפה, ובחזרה שבעל פה באה לידי גילוי, על כל דבר ודבר י' פעמים ששים רבוא.

"אך, אינו בא לידי גילוי בחזרה שבעל פה אלא בחינת 'אחריים', וחיצוניות תורה שבכתב, בחינת הארה בעלמא, שהם **גוף** המצות, אבל פנימיות תורה שבכתב . . אינם באים לידי גילוי כלל" (לקו"ט בה'צאנר').

כלומר:

מה שתורה שבעל פה מבארת ומפרישת, היא רק בחינה חיצינית בלבד של תורה שבכתב. שכן, בתורה שבכתב עצמה ישנו שתי בחינות, יש את עצם גופי המצות, שהן חלק

(12)

(13) ראה תוספתא במבואת כרך א' ע' רצב-רצד לבאור קטע זה.

ענינך', הרי לא נבאר כלל איך לעשות התפילין, ובחזרה שבעל פה מבאר הכל איך לעשותם; או נשבת דכתיב 'לא תעשה כל מלאכה', והייתי סבור שטלטול משא הכיב ממקום למקום זהו מלאכה, ובחזרה שבעל פה **מבארים ומגלים** הכל, שטלטול משא בבית זהו מדרבנן, ומלאכות הם ליש מלאכות אבות המצות ויש להם תולדות. שנמצא ע"י תורה שבעל פה **מתבאר** המצות ותאמר בחזרה שבכתב איך לעשותה, ובחזרה שבעל פה מתגלה תורה שבכתב" (פה"ש תולדות ח"ב ע' תפ"ו).

כידוע, שעל כל דבר ודבר שבתורה יש ששים רבוא פירשים כפשוטו וכן רבנו וברדוש וכן בסור, והם י' פעמים ששים רבוא.⁸

ענין זה שהתורה שבעל פה היא פירוש וביאור על פרטי המצות של תורה שבכתב מוכח מכל שעל כל דבר ודבר שבתורה שכתב יש ששים רבוא פירשים הן בפשט, הן ברמז, הן בדרוש והן בסוד, והוא ד' פעמים ששים רבוא. הרי מה ניתן לראות במוחש איך תורה שבעל פה ענינה לפרש תורה שבכתב.

ולוא, נקרא תורה שבעל פה בחינת מלכות, כמאמר: "מלכות פה תורה שבעל פה בן", והיינו, בחינת דיבור, שבא בהתגלות לבחינת דיבור, כמאמר ח"ל: "דבר ה' – זו הלכה", ו"דבר מלך שלטון"ו.

והיות שענינה של תורה שבעל פה הוא לבאר ולפרש את מצות תורה שבעל פה, לכן נקראת תורה שבעל פה 'מלכות', כמאמר ח"ל: "מלכות פה תורה שבעל פה קרינו לה", כי תוכנה של ספירת המלכות הוא ענין הדיבור, כמובא לעיל בהתיי' מלכות פה', שמלכות קשורה לפה ולדיבור, וכן כתוב 'דבר מלך שלטון', שהמלך שולט באמצעות דיבורו. וכל ענין הדיבור הוא להביא לידי גילוי מה שהיה קודם לכן בתעלם במחשבתו. והוא כאמור כל ענין התורה שבעל פה, לבאר ולפרש את פרטי הדינים של מצות תורה שבכתב, שקודם לכן היה כהעלם בפסוקי התורה, ובאה תורה

(8) (ע' מענין פשט רמז דרוש סוד בהדי"ו ב' ביאשית (בה"ר י' ע"ב וזה ה' ע"א) ר"ח"פ שמי"ג).

(9)

(10) (נשבת קל"ח ב').

(11)

בטל בנטיול התל לנגי היאש ב' ועי"ה אח"כ בשמעי"צ בוניך והיינו המשכת אור אבא במ"ש בהכמה יבנה בית. ועמ"ש מוח ב"ה וכל בניך והיו יעקב נסע סבורה ועי"ה אח"כ וכן לו בית הוא ב'ה' השמעי"צ שני' בית שבעמ"צ ממשכים בה מעצמות ח"ע בניל ועי"ה בוח"א וישלח (רקע"ב) ושם פ' וכן לו בית ב"ה בית יעקב. דהיינו שנינו זה נמשך ג"כ בכל נש"י שמקבלים כולם מגילוי אור זה ב' והיו מורשה קהלות יעקב ועי"ה באורא (רק"ל ע"א) ע"פ בית יעקב לכו ונלכה באור ח' ועי"ה מ"ש עוד מענין נובלות חכמה שלמעלה תורה באורא"ן ב"ה עומה אור כשלמה כשם הל"ת פ' כי תשא וע"ש דהוא מענין אחר קצת פמנעי"ת לעיל ע"פ הל"ת (בתהלים פ"י ע"ח) ובפ' וזאת הכהנה. אך קרובים הדברים ועולים בסגנון א' וע' לקמן עוד מענין זה):

ההתפעלות מנוחלת ה' בנומק הלב ובמ"ש בכל בלי דרשהיך והיינו להיות אלקי ח' נפשי אשא ב' השוכה עליאח ב' וכו' שכן לכן עי"ה יש בכח נש"י להמשיך אח"כ בסוכות השמעי"צ ג"כ ב'ה' נשאין ודוד פנימי השכ"כ בתשמעי"צ ועמ"ש מוח ב"ה וזה כממשו חתן על כלל ע"ש ועמ"ש"ל בפ' ולא תתיר ב' לטען תוכר ב' וידור זה הוא ב'ה' גילוי אור אבא ב' וגילוי זה דאור אבא נמשך ג"כ בכל נש"י בניל והיו אל הקיך בניך אלא בוניך כי מוחלת בעשיית קבולו מאור אבא ובנוגע מענין שמאלו תחת לאשתי קן השמאל אבא ובנוגע ביוזכ"כ כל העליות ע"ה אבא ב' (עי"ה בודר אמור ר"ק ע"כ) והיו בחינת בניך כי כהה בן י"ח ובענין תשובה תשוב ה' במילוי יי"ד וב' וגם כינה ליבא היינו להיות עומקא ריבא והיו ע"כ בניך ביא ברעא ב' להיות

מוחות הדבר ועצמותיו כממנו אך תורה שהיא עצמיות יסוד אבא הוא בפנימיות וזא הנקרא ישראל זהו הנוכח הבריות כשינוי לשון לתוספת באור וכו' עד בלקי' פ' וזאת הברכה ע"פ תורה צוה ב' ע"ש וביאור הבריות מוכן ממשיך בענין ההפטר בין ההמשכה לשתע"פ כמחצית היצונית והתע"פ שהמשכה זו הא מבחי' נגלות הכמה לבר בעיל ונקב ארוסין וכן ההמשכה מבחי' פנימי' תשבי' להשתע"פ שהיא עצמיות הכמה עלאה הגנוה ביוא וענין סמטלת בחי' זו הנקב אור הגנוה ביה"ק פ' פקודי (ר"פ ע"ב) שצ"י נאמר מה רב מוכן ב' וצ"ש וזנה בחי' זו הא המושך ומתגלה כמלי' דאצילות כשע"פ. ובמש"כ ביה"פ פ' פתח (ר"י ע"ב) לבתר ביטוא תמינא דהורא דאורייתא הוא ב' למחוי' כולא חד ב' דישאל הוא בע"ל. ופ' דרמ"ט שם שאר מוקבלת המל' אור החכמה ב' ובחי' יעקב וישאל נעשם אחד ב' ע"ל וענין עוז ביה"ק (פ' אמר דק"ד ע"ב) ביה"ק ביום השמיני ב' ע"ש. וזה ענין מורשה קוללת יעקב שירר בחי' יעקב וישאל נעשם אחד ממש כשע"פ בע"ל וכן גם למשה כנשי' מוקבלים כולם מבחי' עצמיות התורה. ולכן נקרא מורשה לשון וירשה וירקא ולא מאורסה לבר. ועל דרך זה יש לפשר מ"ש ביה"ק אמר שם וזא יומא יעקב הוא רשא ליהררה ב' וזי עוז מענין ארוסין ונשואין כביאר שיע"פ כי על כל כבוד תופה ב' וס"פ ונש. ובר"ה וארשתיך ל' ב' ובר"ה מוכן לחסות וע' עד ע"פ לריח שמניך ב' וע"פ ענין כל אלקי ב' ומשם יובן דכמ"כ בעבודת ה' בארם כעבודתו של לב ז' הפלה שירר ב' בחי' אלו ארוסין ונשואין שירי' גם נשי' נקב כל' ב' ע"ש ובפ' פתח ע"פ ואשר ב' הדר נדר כנעניה ב'. ועפ"י יובן דהוכח מה שעמנוני עצרת דירקא כמשיב' נשי' בחי' יורד הדרן וכלה תשבי' והשתע"פ שהו ענין בוני'. והענין שהו ע"י התשובה דתשבי' כמשתע"פ קראתיך עומקא הליבא שהו ענין לשמשך התפלות האלקיות בבחי' פנימי' והוכחות הל' שבהי' זו היא הנקב נשואין כמבורה שכל וירעת את אהי' ובמ"ש ע"פ כי תצא ב' וראית כמבורה אשה וי"ת ב' קרא על הנשמה עד וזאת' תבוא אליה ותכליתו זהו בחי' נעילה וירוש' ודרך פרט בכל יום הו"ע נפולת אפיס וריוני לומר שהו כשמשך

שנקבלים עליהם על מלכות שמם ומפשיכים עליהם בזהו זו עמ"ש סר"ה ביום השמיני שול. וריוני אף מי שאינו בבחי' בן שהוא בחי' כישול הרצון בתכלית שאין לו ציון אחד כלל רק הוא בבחי' עבר שהוא בחי' קבלת עול בבחי' סר מוע ועשה טוב כי' כוללים להמשיך השפע מלמעלה. וזהו תורה צוה לנו משה מורשה קדלה יעקב מורשה הוא לשון וירשה כמו אדם הורש את אביו שלא סרר ונשך רק בא לו כמילא ביה"ש שכבר הוכן אביו כמ"כ כשנ"ע הוא בחי' ירדת והמשכת השפע בבחי' וירשה לכל א' מישל (ע' כמנהיגין דצ"א סע"ב והכרות סרר צו פ"ט) שמקבלים עליהם עול מלכות נעשם אף שהוא בבחי' עבר כמ"ל מאחר שכבר הוכן נעשם בבחי' השבי' שהוא בחי' ח"ע. וזהו קהלת יעקב שנאמר השפע גם לבחי' עקבים שהוא בחי' עבר שנתחלה חזר נמשך רק בבחי' ישראל שהוא בחי' בן ואח"כ נמשך גם למי שהוא בחי' עבר שהוא בחי' עקב. וזהו עצרת תורה לבס' שנמשך לבס' דיקא וזהו שמתת תורה שכולים הם כשמתת תורה מי שהוא בחי' עבר לבד השמחה אצלו נדחלה ביוה"כ:

ד (וזהו ענין פ' מורשה לשון וירשה יש לפשר עור כענין אחר והוא ע"י מ"ש בחד אמר (דף צ"ב) גבי שבת דהוא דקדש הוא ויהי ולא זמנו ב' לבסי' דיקא לביתיה דא"י ב' וריוני כי וירשה שירר לבחי' בן דיקא והוא בחי' שבת וע"ש כמ"כ דשבת היינו שיה"א תיקא ישראל מלכ"ש לעצמיות אבא ח"ש וירשה כמ"ש שיושע עצמות אבא כמ"כ ביה"ש שהוא רק הארת אבא לא נקב וירשה ב' ע"ש ובמ"ש כמ"א וע"י פ' כספי' מאורי אור את י"ד סכ"ס ענין וירשה וע"י יובן כאן כפי' מורשה תורה ששעמנוני' וזכ"ס כל נשי' יעקב לקבל מעצמיות בחדת התורה וריוני שם בחי' יעקב הוא כמאמר פתח עם בחי' ישראל שנקב בן וריון לאוריהם כמ"ש ובמ"ש ביום אדם לזיות בחי' מורשה גם לבחי' יעקב ב' וריוני דארתה בלקי' (כתהלים סי' ל"ב) וזכ"ס עזרת יעקב ב' שבה' יעקב מוקבל בבחי' נעוב"ה חכמה שלמעלה תורה שבה' הנקרא עזרת שאינו מופשט ועצמיות התורה שהוא סוד אבא אלא עזרת לבד וריוני הארת כמ"ל כמו העדות על הדבר שאינו

תמה. רש"י. אמר רב יהודה אמר רב: לא נצרכה אלא לקוצה של יד (רצל ימיני של יד. ש"י). היינו, שפירוש 'כתב אחי' הוא כל חלקי האותיות כשלימותם. שאפילו אם חסר בה קוצה של האות וי"ד כלכד, המוזה פסולה. נמצא, שגם תמונת האותיות נוגעת להלכה. והנה, כל תמונה ותמונה מכל אות רומזת לרבוה דבבות עלולות עליהם.

וגם השענים והנקודות והתנין ב'.

גם טעמים, נקודות ותנין של האותיות רומזים לטעולות עליונים מאד.

שכולם אינם כאים כלל לגידי ביהוה שבעל פה, והם הנקראים 'עלמין סתומין דלא אצלמין'.¹⁹

תורה שבעל פה 'אינה פירוש אלא רק על עצם המצות שכתורה שכתב, אבל טעמים נקודות תנין אותיות שכתורה שכתב – שכל אחד ואחד מרמז על ריבוא רבבות עלמין – אינה באה לגידי גילוי כלל. רק רבי עקיבא היה דורש על כל קוץ וקוץ [של האותיות] תילי תילים של הלכות כו', אבל בתורה שבעל פה אינה באה לגידי גילוי כלל [הטעם של] הטעמים נקודות תנין אותיות שכתורה שכתב. ומה שנתאר .. דמכתבת **אותיות** תורה שכתב הוא בני התורה שבעל פה, היינו, רק מענין הפשט המלוכש בהתיבות והאותיות ומיתור או חסר האותיות, כמו וי"ו מוסף כו', אבל טעם **המנות** האותיות, למה היינו בתמונה זו, ועל מה מרמז, לא בא לגידי גילוי בתורה שבעל פה" [לפי"ת בה"בא"ר].

והטעם לכך שטעמים של דברים אלה לא בא לגידי גילוי בתורה שבעל פה הוא, היות שרומזים לעולמות עליונים מאד, שנקראים 'עלמין סתומין דלא מתגליין' (-עלמין סתומים שאינם מתגלים). הוכונה לעולמות עליונים מאד שהם למעלה מגדר הגילוי, ולכן אין דבר שיכול להביאם לגידי גילוי. ובמילא, דברים אלה בתורה שכתב אינם באים לגידי גילוי ולא מתפרשים טעמים בתורה שבעל פה, לזיוותם למעלה מענין הגילוי. וכאשר מבאר כפיר עץ חיים טע' ט"ז פ"א

(18)

(19) (ענין מ"ש מזה כפ' אמר ביה"ה וריוני הכהן אותם כו').

(20) 'אין בתשע"פ שום פ' וביאור על הטעמים, לבאר ולפרש לני שיהיה

זו כפי' הרא' (דפ"ת אמר לו ב').

(14)

(15) (כ"ה כספין מרדא"י פ' מ"ה).

(16) מכתב כט. א. דל. א.

(17)

והוא הטעם לכך שחורה שבכתב נקראת 'שמים', כנ"ל, כי 'שמים' הוא נטריקון של תיבות 'שם שמים', ודיות שחורה שבכתב נמשכת מבחינת חכמה עילאה שנקראת 'ים עילאה', לכן נקראת 'שמים', שהי' שם – בחורה שבכתב – נמצאת המים של 'ים עילאה', חכמה עילאה.

א, אינו אלא הארה בלגא.

אף שחורה ששורש חורה שבכתב הוא בחכמה עילאה, מכל מקום, מה שמדבר מבחינת חכמה עילאה, 'ים עילאה', בה, אינו אלא הארה חיצונית בלבד, משם, ולא פנימיות ועצמות הדרגה היא. היינו 'שמה שנמשך' מבחינת חכמה עילאה. . . להתהוות חכמות, חזקות, אינו אלא מבחינת 'אחרים' וחיצונית החכמה" (לית' בהיכארי), שכן, שורש חזקות הוא בחכמות יתברך ממש שהי' בלתי מוגבלת, וכדי שימשך ממש בחורה שבכתב שבאה באותיות גשמיות בדיו גשמי על הספר, היי' אף שיומשך מבלי גבול להתלכש באותיות מוגבלות בחורה שבכתב, אלא רק הארה חיצונית ומצומצמת בלבד, ממש יכולה להתלכש בחורה שבכתב.

ולואת הם כ"ד ספרים דאורייתא, שנקרא יצ"ר, שהוא כמו למשל שליחין כד מים מים הגדול, שאינו אלא מעט מזער נגר הים הגדול. כמו כן כל כ"ד ספרים דאורייתא אינו אלא הארה בעלגא מבחינת חכמה עילאה.²⁶

והוא שמבאר בספרי קבלה הרמו בכך שיש כ"ד ספרים בתנ"ך, שבי' הוא תיבת כד שבו שואבים מים, שיה בא לחרות על כך שכמו שבכד שואבים רק מעט מים מהים הגדול, כיוןם לכל המים שבים והו מים מועטים מאד, כך כל הכ"ד ספרים של החורה שבכתב הם בדוגמת 'כד' זה, כי בהם נמשכת הארה חיצונית ומועטת בלבד מבחינת 'ים עילאה', חכמה עילאה, שהוא אין סוף וכלי גבול ממש, ומה שנמשך ממש בחורה שבכתב הוא הארה בלבד.

והם זאת אינו אלא מבחינת 'אחרים', כמו שכתוב: "וכו"ה על שכתב", 'שכתב' הוא בחינת 'אחרים'.

על האריז"ל, שהיה יסין בשבת יסין שפתחויו מרחשין, וכשנעיד שאלו אותו מה שלמד, וישיב, ששם היה דודש, שמונים שנים רצופים יומם ולילה, לא יליים לפיש מה שמע בשעות ההם. היינו, מפני שראה והשיג בפנימיות התורה, שאי אפשר לכוה ליד גילוי כלל בדבור" (לית' בהיכארי).

והנה, חורה שבכתב שרשה מבחינת חכמה עילאה, כי 'אורייתא מחכמה נפקת' שנקרא ים עילאה,²⁷ כי 'המים ולא בחכמה ידיעא' שהוא בבחינת אין סוף כי, ומשם נמשכה החורה שבכתב.

שורש החורה שבכתב הוא בבחינת החכמה עילאה, כמאמר הוורד: 'אורייתא מחכמה נפקת' (החורה יוצאת מחכמה). והנה, חכמה עילאה, היינו חכמה דאצילות, שהוא חכמתו יתברך ממש המיוחדת עמו בחכמית הוורד, הנה היא אין סוף וכלי גבול, כשם שהקב"ה בלתי מוגבל. והוא שבחינת חכמה זו נקראת 'חכים ולא בחכמה ידיעא', היינו שהוא אכן בחינת חכמה, אבל אינה חכמה הידוע לנו, כי כח החכמה של תבארים הוא כח מוגבל וצומצם, לעומת חכמתו יתברך שהוא כאמור אין סוף וכלי גבול, ובמלא אינה ידועה ומושגת לנו כלן לחיותה למעלה לגמרי מהשגתנו המוגבלת.

והו גם הטעם שחכמה עילאה נקראת בחורה בשם 'ים עילאה', שדוגמת מי הים שום גדולים מאד וכמעט בלתי מוגבלים, כך בחינת חכמה זו דאצילות, היא חכמתו יתברך ממש שהוא אין סוף וכלי גבול.

ומשם נמשכה (נפקת) חורה שבכתב, שנמשכת בה הארה מבחינת חכמה עילאה ממש, כפי שבאר בפרשיות יותר להלן להלן.

ולואת נקרא חורה שבכתב 'שמים', פירוש: 'שם מים' שנמשכה מבחינת חכמה עילאה (שנקראת 'ים עילאה', כנ"ל).²⁸

- (21)
- (22)
- (23)
- (24)
- (25) (תנין מ"ש כפ' יתרו ב"ה"ה וכל העם הראים).

שחופת מקפת על החקן והכלה בשיה כמ"ב בחי' סתימו דכל סתימן הנ"ל הוא בחי' מקיף על בחי' וכו' בחי' סתימות בשות, והו ורשאנו שהוא בחי' נשואין לחזקתן והכלה אחר בחי' ארסין שהכלה מתעלית לבחי' חקן א"כ מתעלים שניום לבחי' חופה הנ"ל (נעמ"ש) מנעין חופה ע"פ"ו כי על כל כבוד חופה וכו"ה ודחה כמשוש חקן על כלח). והו שאמרם ברג' זמן שמחנהו שהוא בחי' שפחה ע"י גילוי בחי' סתימו דכל סתימן הנ"ל שפעלה ונפחה שום ממש והוא כמשל שפוחת המלך שמשעת השפחה יוצא המלך מתעלים לגילוי ומגלה ומשפיל עצמו לכל השרים והעבדים כשות. כמ"ב בחי' חופה הנ"ל הוא בחי' שפחה (נעמ"ש) שפוחת כד"ה כיום השפחה צ"ב נבי אשר קדשנו כי אשר נשכנת בו). והו כאשר רצית ואמרת כי רצית היינו בחי' רצון העליון שהוא מקיף הנ"ל ולחיות כי סוף מנעיה כמחשבת החלה מנין סוף בחולתן לוח אומים כאשר רצית כי ואמרת היינו שכא או מחוללם לגילוי בבחי' אמריה והתגלות כנ"ל לחיות כי נענין החלקין בסופן. והו כאשר רצית ואמרת כי לכיבוני היינו שיהי' תוספת ברכת והתגלות כנ"ל את ברכת מועדיך. והנה בכל שלש הגלים אמרים והרשאנו המן שפוחתו לחיות בכל הגלים הוא בחי' גילוי בחי' סתימו דכל סתימן הנ"ל. והו נענין הגלים שם הגלים שהוא בחי' ומורינה הוורד החתונה מחולל עולה כשות כמו הראש לפי ששם מעלה ונפחה שום ממש כנ"ל ונחלקים ל' הגלים שחופה בחי' ג' קוין ימין נשואין ואמצע שום תור ה ועבדות הנפ"ה שחורה הוא בחי' קו האמצעי שבכחיו מן הקצה אל הקצה (וע' ב"ה מומר שיר חנכת הכית וע' בלכת ס"פ תשא בחי' מצות ראי' בני הגלים). והנה כיו הוא ככל השליש הגלים שהוא בחי' נשואין, אך שמיני עצרת הוא ענין החוד חקן וכלה שאחר החופה שחוקן משפיע להכלה מבחי' פנימיות ועין בוח"א ויגש (ר"ח) ע"כ). כמ"ב למעלה אחר שחוקן והכלה שום בחי' השכ"כ והשפחה שניום עולם עד בחי' סתימו דכל סתימן כי הנ"ל שמתגלה עולם אי אה"כ נמשך והשפחה מבחי' פנימי תשכ"כ לבחי' תשכ"כ שהוא בחי' מלכות רצון ואי מבילא ממשכין אה"כ מבחי' מלי' לביע' לחיות גילוי למטה כמ"א מישראל ע"י

את הראש שהוא בחי' ח"ע שנק' ראש מלמעלה למטה ומלמטה למעלה ודיינו לעלות בחי' חורה שבעל פה שהוא בחי' מלכות שנקרא כלל לבחי' חורה שבכתב שהוא ח"ע שנק' חקן. וכן להמשך מלמעלה למטה מבחי' חורה שבכתב לבחי' חורה שבעל פה כי. והו נענין חורה שבעל פה מאורסה שהוא בחי' כלל שחוקן נענין הפכעת קדושין וכוה כמשך לה חיות לחיות מקורשת לשון הבילה והפירה אלו. כמ"ב בתיב אלה המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בוים היינו שפמישכים חיות לבחי' חורה שבעל פה שהוא בחי' מלכות בחי' כלל לחולותה למעלה לבחי' חורה שבכתב שהוא בחי' קדש העליון שהוא בחי' ח"ע. והו מאורסה כי' שבחינת השפחה שנק' כלל מאורסת ומקורשת לבחי' תשכ"כ בחי' ח"ע שהוא בחי' חקן כנ"ל חיות שנמשך לו כנ"ל והו דוגמת בחי' ארסין שחוקן נענין לחלה הפכעת לפי שישאל ממשכים הקדושין ע"כ נק' חקן לכב השכ"כ שנק' כלל:

ג. אך כל זה הוא בחי' ארסין שהוא בבחי' חיצונית לבר שחוקן שהוא בחי' תשכ"כ כמשך חיות לכולה שהוא בחי' תשכ"כ בבחי' חיצונית אך כדי שיומשך מבחינת חקן לכולה מבחי' פנימיות תשכ"כ לוח ציור מקדם בחי' נשואין כי אחר ארסין הוא בחי' נשואין והיינו בחי' חופה שחוקן והכלה שניום עומדים חות החופה והחופה מקפת שניום וחו שאנו אמרים בתפלת יום והשואנו שהוא בחי' נשואין לחזקתן והכלה כי הנה מבאר למעלה שבהי' ארסין דינו שבהי' השכ"כ שהוא בחי' מלי' שנקרא כלל מקבלת מהארת בחי' ח"ע שהוא בחי' תשכ"כ שנק' חקן שנק' שום שחופה בחי' מ' החכמה, אך עיר למעלה מן החכמה והוא הנק' סתימו דכל סתימן שהוא בחי' ישת השך סתימו עד שבהי' חכמה אינה נחשבת רק בחי' הארת בעלגא ונחשבת לעיני' גשמיית לבי בחי' סתימו דכל סתימן הנ"ל כמ"ב כולם בחכמה נעשית כי. ושם בחי' חכמה עילאה שהוא בחי' חקן וכו' מלי' שהוא בחי' כלל שניום שום בחכמית מאחר שום בחי' חכמה נחשבת לעינינו גשמיית ולכן נקרא בחי' ח"ע חופה שכומו

והו' 'זאת' מרבבות קודש', שהמשכת 'רבבות' הפירושם של תורה שבעל פה (כנ"ל בפשט רמז דרוש סוד בכל אחד י' ש' רבוב פירושם) מבחינת 'קדש' – תמה עילאה כפי שמלוכשת בתורה שבכתב, היא בבחינת 'זאת' – תרגום לבדו, היינו המשכת 'אחוריים' ו'חיצוניות' בלבד, מכיון שיותר שבעל פה היא בבחינת תחנתו עד יותר מאשר בחינת תורה שבכתב, לכך יש צורך בירידה וצמצום נוסף כדי שההארה אלקית מתחמה עילאה יכולה להתלבש בה.

כי וזהו, ההמשכה מורה שבכתב – שהוא בחינת הכמה, לבחינת תורה שבעל פה – שהוא בחינת מלכות, שאין ערוך לו' [בניהם], אי אפשר כי אם על ידי גבורות וצמצומים, לצמצם אור הנמשך מבחינת הכמה בו'.

ישנו ריחוק גדול בין כמה (תורה שבכתב) למלכות (תורה שבעל פה), שכן כמה היא הספירה הראשונה ותעלות יותר מבין עשר הספירות העליונות, ומלכות היא הספירה האחרונה ותחתונה ביותר. וכדי שהואור והשפע האלקי יומשך וירד מוכמה תורה שבכתב למלכות ותורה שבעל פה, יש צורך בגבורות וצמצומים רבים, כדי לצמצום האור הנמשך מתחמה שירד ממעלתו כפי שהוא בתחמה ויהיה בערך להתלבש במלכות.

כמו על דרך משל בפסח האדם, נודל ריחוק הערך שיש בין כח התחכה שבו – שהוא תחילת תפיסת ענין שכלי בנקודה בלבד, הברכת הסבא גמורו קודם מתמסחת לזבנה מלאה – לבין כח המלכות שבו, שהוא ענין הדיבור, כנ"ל. שכדי להוריד את הענין השכלי מבחינת הכמה שבו, שהוא עדיין בבחינת 'נקודה' בלבד ובעולם השכל שלמעלה לגמרי מעולם הדיבור, יש צורך בכמה ירידות וצמצומים. שתחילה צריך לרדת לבניה, ואחר כך למורת ואחר כך למחשבה, ורק אז אחרי שאור השכל כבר ירד ונומקט ביותר, נעשה ראוי לזבא באותיות הדיבור.

בקיבוץ נשתי עשר (י"ח י'), שהש בפסוק **אפריון עשה נאמה** בפסוק אני נבנה. ח"ל קילא א"י קצ"ב.

נאבד לגמרי השייכות לחכמה עילאה, אלא אכן מאיר בה הארה משם. והו' אות יו"ד, כיודע שמורה על חכמה'. והו' יו"ד משערי', שחכמה עילאה יורחתי' ומאירה דרך הצמצום ד'שערות' למטה בתוך תורה שבכתב.

[מבאר הפירוש הפנימי של המשך הכתוב תת"ל

יורח משערי למי – ואמה מרבבות קודש', ומבאר שזה קאי על ירידה נוספת בהארה החכמה עילאה, אך היא מתצמצמת ומתעטטת יותר כדי להתלבש בתורה שבעל פה:]

"זאתה מרבבות קדש", 'זאתה' הוא לשון 'בא', רק שהוא בלשון תרגום, שהוא בחינת 'אחוריים' בו'.

אחרי שמדבר אודות ההמשכה החיצונית מהכמה עילאה בתוך תורה שבכתב, שזו ענין יורח משערי למי' – דוגמת המשכת חיות המוח דרך השערות – ממשיך הכתוב ומדבר אודות ירידה נוספת באור חכמה עילאה. והו' 'זאתה מרבבות קודש', שכן 'זאתה' הוא לשון 'בא', רק שהוא בלשון תרגום, ותוכן ענין התרגום הוא הארה ו'חיצונית' של עצם הדבר, שאין זה לשון הקודש עצמו, אלא רק כפי שזה בא בתרגום ללשון אחר, היינו ו'חיצונית' וההארה מלשון הקודש. וכך גם למעלה, התרגום מורה על כך שאין זה המשכה על עצמות ופנימיות הדרגה ההיא, אלא הארה חיצונית ממנה בלבד.

וכמו כי כאן, אחרי הירידה מתחמה עילאה דרך צמצום השערות כדי להתלבש בתורה שבכתב, אורה זו עוברת דרך נוסף, ונמשכת מהארה זו שבתורה שבכתב. הארה חיצונית עד יותר למטה להתלבש בתורה שבעל פה, שבאמור לעיל היא למטה יותר מתורה שבכתב, שהרי היא בבחינת מלכות.

והינו, כשנא לירי גילוי בתורה שבעל פה שנמשכה מתורה שבכתב, שהם 'רבבות' [פירושם בתורה שבעל פה (כנ"ל)] הנמשכים מבחינת 'קדש', שהוא בחינת הכמה עליון הנקרא 'קדש'.³¹

^[31] "יריד דא בחי' תמה עילאה, שהיריד הוא נקודה קטנה, וכך החכמה היא רק בחי' בתח' הפנימי' במשך קודם שנאח לירי כינה השנה בתחלת' המות, שכתבה את הדרכת הדעת והתחנתה המה בדרך אהבה ורחמי' (קצ"ט שולח פה ט').

^[32]

^[33] [נת' מנעין מפנינ' בא ירח משערי נבמרא פ"ה רבבות' (ל"ג א'), ר"פ לפני ארדתי] (ב' ב') רבות נשא ר"פ י"א (דפ"א א') פ"י

~ **המאמר בלשוננו כפי שמופיע בלקונני תורה** ~

עם הוספה קצת סימני פיסוק, ופירווח ראשי-תוכיות, וחילוק לקטעים

תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב. (פסוק זה הובא בנמצא ברכות פ"ט ג"א א' פסחים פ"ג מ"ט ב'. מומה פ"ג מ"ב סנהדרין פ"א צ"א סעי' מכות פ"ג ב"ג סעי'. רבות הורוה פ"פ ל"ז תמא פ"ב צו פ"ב בשה"ש בפסוק ישקני מנשיקות פיה. חו"ב יהיר פ"ג ב') והנה אר"ל בפסחים שם אל תקרי מורשה אלא מאורסה שהתורה נק' כילא וכו' רבית תרומה שם וצ"ל הוא אר"ל במשנה ספ"ד הענינו ביום התנונו זו מותן תורה. ופי' ביום התנונו שמשע שכתב"ו נק' כלה. ומו"ק התורה נקרא חקן. (קו' אמת כי ברכות סדר אחרי פס"ב במנאר משלך למלך שהח משא בתי בו' בתי זו התורה הה"ד ביום התנונו וכו' ח' בסדר במדבר פס"ב א"ל לפ"י י"ל דגם כפי' ביום התנונו היינו שישאל אם החותן והתורה שהח בתי הוא כלה. אך באמת בכמה דרכי משמע נ"ב דפי' ביום התנונו היינו שישאל. הם הכלה וברפירש"י ע"פ ח' מפנינ' בא יצא לקראתם בו' בחקן הינוא להקביל פני כלה והוא מתמכילתא פ' יהיר. ובי"ב נ"ב ברכות נשא פ"ב ביום התנונו זה סני חיתניו היו שנאמר וקדשם היום בו' משמע שישאלם הם מקבילים הקדושי'. וע' דה"א פ"ד א' פ"ד א' ח"ז (פ"א ב') בענין שעתה שנמרה בו'. גם ברכות פ"פ ואחריו אירא אר"ל ברכות בעניש מקומות קרא הקב"ה לישאל-כלה בו'. ויש מפרצים וילגבי הקב"ה נק' ישראל כלה. ולגבי התורה נק' ישראל חתן. ונד"ו יש לפיש הפסוק ולא תהיו אחרי לבבכם וגו' אשר אתם וזנים אחריהם למען תזכרו בו' פ' ע"י ולא תהיו ולא תהיו בבחי' וזה ח"י כי אם ואל אשריך השוקקך ביום ההוא תקרא אישי. והינו שיהיו בבחי' כלה לגבי הקב"ה ליהודי כלה בפשי כלה שאר' ולגבי אי' למען תזכרו שהיו בחי' הכהנים ומשפיעים לגבי התורה והיו ועשיתם את כל מצותי. אך עכ"ז אינו מוזכר עם המאמר תלת קשרין מנקשרין וא' ברא קדשא כ"ח אחרינא ישראל כה"פ פ' אר"ל התורה (א') משמח דישאל הם מקבילים מתורה וא"כ התורה (א') החתן המשמע בו'. וכן משמע במאמר"ל פ"ק

הכרכות (ק' ו' ע"ב) לענין המשמה את החתן שיע"י וזכה לתורה שניתנה בהמשח קהלות משמע דהא מדה כנענ' מדה לפי שהתורה נק' חקן וכתב ביה נ"ב ח' קהלות והגם שיש ליהדות. עכ"ז באן יובאר בהדין מויות יורח'. וזמן זאת בהקדים ענין אריוסין ונשואין ומה שייכות זאת לתורה. אך הנה אריוסין הוא מה שהחתן נוהג לכהל הפנינת קדושתו וזהו הוא ממשיך לך חיות מועת לחדות מקדשת לשון הפנינה לו כפי"ש החי את מקדשת ל'. וכפי"כ למעלה הנה יש תורה שכתב ותורה שבע"פ ונק' שמים וארץ במשי"ת. כי הנה תושבע ע"פ הוא הפירוש על תורה שבכתב כי בתנש"כ אינו מפורש דהט פניו המצות רק התנשע"פ מכא' ומפיש כל פניו תנש"כ בידע שכל כל דבר והרב שבתורה יש ששים רבוב פירושם בפנים וכן ברמו וכדודש וכן בסדר דהם ר' פנחסים ששים רבוא (ע' מנעין פשט רמז הורש סוד בהדימ' בפ' בראשית (בדק ר' ע"ב ודק ח' ע"א) ור"פ שמינ') ולזאת נקרא תנשע"פ בחי' מלכות במאמר מלכות פה התנשע"פ בו' והינו בחי' דבור שנא בהתלות לבחי' דבור כמאמר"ל דבר ח' זו הלכה (שבת קל"ח ב') ודבר מלך שלמון וישראל הם המפשיכים בחי' מלכות עליהם ע"י שהם מקבילים עליהם עול מלכות שמים כפי"ש שום השם ערך מלך בו'. אך כ"ז הוא במצות התורה שבתורה שבכתב אינו מפורש דהט וכתורה שבע"פ כאר לירי גילוי על כל דבר ודבר ד"פ ס"ז. אך יש עוד מנח"ל שבתנש"כ דהינו תמות האותיות שהם הלכ"מ (כ"ח בפסוק מהר"א סי' מ"ח) שנפסלו בעניי התמונה ע"ד שאר"ל ואפילו כתב אחד מעטב לא נצרכה אלא לקצו של יו"ד בו' וכל תמונה ותמונה פורמו לרבות עולמות באות וגם הפנינים ותקדויות והתנן בו' שכולם אינם כיום כלל לירי גילוי בתורה שבעל פה דהם חקן' עלמין סתמין ולא אטליין (ועמ"ש מוח כפ' אמור ברי"ה והנהיב חקן אותם בו') והנה תורה שבכתב שרשה בבחי' ח"ע כי אחרינא מוכמה נפקת שנקרא ים עילאה כי חכם ולא הכמה

[illegible]

למחכות ותורה שעל פה, יש צורך בנביות וצמצומים —
 כינאר הפירוש הפנימי בכתיב 'מימינו עד אש, שד'ת'
 שכלל על התורה שעל פה (למכות) ענשת, כאמר, 'עוה'ה
 שכתב (הפסוק אמר) שדמשתו וז עשית ו'ה'
 הא לכוין לצמצם את המים, והמים רומים לים התהמה'
 הג'ל, שערך התורה שכתב, כך כדי שתהיה ההמשכה
 מתורה שכתב — מים, ים התהמה — לתורה שעל פה.
 מלכות, יש צורך בכתיב 'אש', היינו גבורות וצמצומים,
 'לכוין', ולצמצם את אור התהמה שהיה בערך להתחשב
 בבחינת המלכות — תורה שעל פה.

[illegible]

שפועל אותו.

נעשה בדרך ממילא ומצמנו, אלא מן ההכרח לומר שיש מי שיוכל להמשיך למטו בבחינת מלכות, שד"ר מצמץ זה לא מלמעלה להיות 'יחיד', וצמזם בבחינת 'חכמה עליה' כדי אר, 'יש להבין מי הם המעוררים' אש' וגבורת אלה

שכן, ידוע הכל אשר 'באתערותא דלתתא אתערותא
אלא נשמות ישראל הן המעוררות צמצום זה מלמעלה...

(34)

(35)

[illegible]

(37)

(38)

[illegible][illegible]

ענין זה של התמורות האש שלמלכה למעל צמצום
בבחינת המה עילא, בנפשו, והו דינא האש שלמלכה למעל צמצום
שהייתה יורדת כל המות (במבשר, בנפש, ברוח) שהייתה כל צמצום
אורה ואוכלו כל הקבוצות, שאין שהייתה האש באש שלמלכה למעל
כדי לשרוף את הקבוצות לרעילות להן, אף על כן, מאוריות למעל
רור"ל, וצמצום לרובא [אש] מן ההדוסי, היינו שרדי לפעול
השפכת אש זו למלכה, הוצרך להוציא אש למלכה מן
ההדוסי, כמו שכתוב, 'והינינו בן אורן אכיתה אש על עץ
המדות', שהיו מבאים גם אש למלכה. והטעם לכן הוא
משום שעל אש למלכה היה צורך להשפכת האש למלכה.

נממשיך לבאר המשמעות הפנימית בדמיון זה של

עבודת בני ישראל בבחינת '

二

[illegible]

৯

הכאת אש מן ההדיוט בעבודת האדם הוא זה שכל יهودי זוכת

אדם

תורה צוה לנו משה

25

[illegible][illegible][illegible]

מלמטה, להיות בבחינת אהפכא ואחפכא בנפש הבהמית. היינו, שאור עליון זה מביאה את האדם למעלה מטבע ה"ל" להיות נמשך אחרי תאות גשמיות, ואפשר את האדם להתגבר על זה ולהכניע את נפשו הבהמית ולהפכה.

[מבאר שתינתן לו כי שהיתה נמשכת מבחינת אהרן, הנה כעת היא נמשכת לשמחת ישראל בחג הסוכות בכל שנה.

כידוע ששכל האדם טובים שבוודש תשרי מקבלים השפעות חלקיות שנתונות באדם את הכח לעבודת עבודתו בכל השנה, ומכל יום טוב נשפעה השפעה אחרת לאדם בשביל ענין אחר בעבודתו את ה'.

ותהו, מתח הסוכות כל נשמות ישראל מקבלות אותה ההמשכה שהיתה נמשכת בהם ע"י בחינת אהרן, והיא נותנת בהן את הכח להתעורר בבחינת ירשני אש מלמטה, וכפי שממשיך ומבאר:]

כמו כן בחינ' "וימינו תהבנני", שהוא בחינת המשכת 'מקשים' שנמשכו בסוכות להיות 'תהבנני', כמו שחובקין את האדם ואין מניחין אותו להפוך לאחורין, כמו כן הרמשכת 'המקשים' מלמעלה, נעשה כח לכל נפש מישראל לאכפייא לשמרא אחראי ב'.

כתיב 'שמאלו תחת יראשי וימינו תהבנני', וידוע שלפי פנימיות הדברים חלקו הראשון של פסוק זה קאי על המשכת אלקות בראש השנה ויום כיפור, וחלקו השני בהמשכת אלקות בסוכות. "שמריה עד יוה"כ הוא בחינת 'שמאלי, בחינת יראה, לפי שאו הוא זמן התגלות מלכותו יתברך" (לקו"ת פ' ראב"ד א"י דודי), שבמים אלה ישנה התגלות בחינת שמאלו של הקב"ה, היא מדת הגבורה והיראה ('עבודה דרועא שמאלא'), ואילו מה שנאמר 'וימינו תהבנני' מורה על המשכת חסד עליון ('חסד דרועא מינא') מלמעלה בחג הסוכות.

ותהו, המשכה זאת בחג הסוכות מבחינת חסד עליון של הקב"ה נמשלה לאדם המתקבץ את חבריו, שחובק אותו ומקיפו מכל צד וגם מאחוריו שעל ידי זה אין מניחים את האדם להפוך ערפו לאחוריו. וכך גם המשכה זו מלמעלה, שכאומר מחובר כאן על המשכה אור נעלה מאד, בחינת רב' חסד'.

(42)

את הבהמה שבו, היינו יצרו הרע ונפשו הבהמית, שמת"ע להבניעו, לטבול ולתפוח לקדושה, שזו ענין ה'רשפי אש' וגבורתו בנפש האדם, כנ"ל. ועל ידי עבודתו זו מלמטה למעלה להתגבר על נפשו הבהמית ולהכניעה, הרי הוא גורם שחרר ותאיר אש מלמעלה, לפעול ענין 'כיוון' וצמצום בבחינת חכמה יליאה כדי שתוכל לרדת ולהאיר בבחינת מלכות, תורה שבעל פה, כנ"ל.

[מבאר שכדי להיות עבודה זו של התעוררות ירשפי אש, ובטול מלמטה, יש צורך במיתת כח מיוחדת מלמעלה. כי "יתנה, נדע דבאחפיתא דתחתא אחריתא דלעילא, ותהי, גם לפני 'אתעוררת דלתתא' קדמא 'אתעוררת דלעילא', כדי שתאח' אתעוררת ולתתא, לעורר לב האדם להקטנן משנתו בתבלי העולם – שסבב האדם נמשך אחרים – ולחמשיך לבו לעבודת ה' לדבוקת ביה 'תמיא צוה פפ' א. והו שמבאר, ענין ההתעוררות מלמעלה שנתנה כח בישראל לעבוד עבודתם בירשפי אש' ואחפכא ואחפכא:]

אך, התעוררות בחינת 'רשפי אש' בכל נפש מישראל היתה על ידי אהרן, כמו שכתוב: "ונתנו בני אהרן הכהן אש כו"ל⁴³.

כאמור, הרי האדם מטבעו נמשך אחרי גשמיות עולם הזה וטעונו, ולכן זקוק למיתת כח מיוחדת מלמעלה שכתבוה האדם יוכל לעצור עבודתו באחפכא ואחפכא בנפשו הבהמית, והתעוררות ונתינת כח זו מלמעלה היתה באה על ידי בחינת אהרן, כהחזקו הפנימי של הכהן 'ונתנו בני אהרן אש על המזבח', היינו שמבחינת 'אהרן' ניתן להאדם הכח והיכולת להתעורר בבחינת 'רשפי אש' מלמטה, שהוא 'נותן' לאדם את בחינת ה'אש' שעל גבי המזבח שיקריבו.

והטעם שאהרן דוקא משפיע כח זה הוא, משום שהוא בחינת 'בחן איש חסד', כמבאר בקבל' וחסידות שענין חסד הוא ההשפעה וההמשכה של אורי יתברך מלמעלה למטה, ובבחינת חסד גופא הנה אהרן הכהן הוא בחינת רב' חסד' היינו חסד והשפעה של אור בלתי מוגבל, ובכח אור עליון זה ניתן לאדם את הכח להתעורר בבחינת 'רשפי אש'.

(39)

(40) ('קריא א'ו').

(41) ('ענין מ"ש ביה"ד וזהו לכל לצדיות' גבי לאות יקרא אותה אש ח' כ' באש – אש יריד – לוקחין וקיימת שלח מה, ד').

נמוכות יותר, שהם בבחינת 'עקביים' בלבד, בדוגמת העקב שבגוף שהוא התחתון יותר שבגוף, כך נשמות אלו שהם בבחינת 'עקב' הן נמוכות במדרגתן, ויש להם רצונות וזים והם בבחינת מצאות י"ש' לעצמן. והיו הרמה שבכחתי "עקב עבדי", שנתשבות שהן בבחינת 'עקב' הן בדוגמת העבד כיחס לאדונו, כנ"ל. שיש לו רצון אחר (עבדא בהפקיאר ניהא ליה), רק שבכחל רצונו לרצון אדונו.

ואילו השם 'ישראל' בא להורות על נשמות הגבוהות, כמשמעות השם 'ישראל' שהוא על שם 'כי שרית עם אלקים ואנשים וחובלי', ענין ההתגברות והמעלה, והוא מורה על נשמות שהם בבחינת 'בנים למקום' ועבודתם את ה' הוא כדוגמת עבודת הבן לאביו, שמתלחחלה אין לו רצון אחר כלל חוץ מרצון אביו. והוא בבטול מוחלט אלו, כך נשמות אלו אין להן מלכתחילה רצון אחר חוץ מרצון העליון והם בבחינת בטול מוחלט אלו י'.

והו הפירוש הפנימי בכך שכתוב 'מורשה קהלת יעקב', 'עקב' ידויקא, שגם לנשמות נמוכות כאלי נמשכת השפעה נעלית זו מפנימיות תורה שבכתב, דבר שבדרך כלל רק נמשכת לנשמות הגבוהות שעבודתן את ה' היא בבחינת בטול מוחלט, הנשמות שבבחינת 'בנים', הנה, בשמיני עצרת מאחר שזאור כבר נמשך למטה במלכות דאצילות, והוא כבר 'הוכן ועמיד' שם. גם הנשמות הנמוכות יכולות להמשיך השפעה נעלית זו על ידי שהן רק מקבלות על עצמן על מלכותו יתברך ומבטלות את רצונו לרצון ה'.

וזהו **"עצרת היתה לכם"⁴⁴ שנמשך לכם' דוקא.**

והו הטעם הפנימי לכך שלובי יום טוב דשמיני עצרת כתיב 'עצרת תהיה לכם' (ולא כמו בפסח שנאמר 'עצרת לה' אלקיך'), כי 'לכם' משמע לכולכם, היינו, כי אז נמשכת ההשפעה האלקית הנעלית הזאת לכל נשמות 'ישראל בשוה', לא רק לאיו שהן במדרגה נעלית מאד (נשמות ד'בנים'), אלא גם לאלו שהן בבחינת 'עקביים' בלבד, בזמן זה של שמיני עצרת המשכה נעלית זו נמשכה 'לכם' דוקא – לכולכם.

וזהו שמחת תורה, שכולם הם בשמחה הנ"ל, [גם] מי שהוא בחינת עבד' לבד, השמחה אצלו גדולה ביותר⁴⁵.

כמו כן בשמיני עצרת הוא בחינת ירידת והמשכת השפע בבחינת 'ירושל' לכל אחד מישראל⁴⁶ שמקבלים עליהם עול מלכות שמים, אך שהוא בבחינת עבד', כנ"ל, מאחר שכבר הוכן ונמשך מבחינת תורה שכתב, שהוא בחינת הכמה עליא.

כמו כן כל נשמות ישראל בשמיני עצרת, הן בגדר 'ירושים' לההמשכה שבבחינת פנימיות תורה שבכתב שכבר נמשכה בחורה שבעל פה, היינו, שאין צורך לטרוח עבודה קשה כדי להמשיכה.

כלומר:

המשכה נעלית כזו בדרך כלל כדי להמשיכה דרושה עבודה גדולה ונעלית מאד (כדלקמן), שצריך להיות בבחינת בטול מוחלט אלו יתברך מכלל כל רצונות וזים כלל. אך, מכיון שבשמיני עצרת הוא בחינת היחוד בין החזן והכהן, היינו, המשכה מפנימיות תורה שבכתב, חכמה עליא, בתורה שבעל פה, מלכות דאצילות, לכן, הרי המשכה נעלית זו כבר נפעלה והמשכה למטה בבחינת המלכות, ואין צריכים לפעול אותה עצמנו והעבודתנו, ואשר על כן, המשכת השפע בשמיני עצרת היא בבחינת 'ירושל', ללא צורך 'לשרח' ולהתניע הרבה כדי להמשיכה (היינו להיות בבחינת בטול מוחלט כבן לאביו, כנ"ל), אלא רק לקבל על עצמו על מלכותו יתברך בבטול פשוט, ובכך כבר ממשיך על נפשו המשכה זו ממלכות דאצילות למטה.

וזהו **"קהלת יעקב".**

לפי זה מובן הטעם הפנימי לכך שאומר 'מורשה קהלת יעקב', שמדייק לקרוא לבני"י 'יעקב' ולא 'ישראל וכדומה.

שנא השפע גם לבחינת עקביים', שהוא בחינת עבד', שמתחילה היה נמשך רק בבחינת 'ישראל', שהוא בחינת כן', ואחר כך נמשך גם לפי שהוא בחינת עבד', שהוא בחינת 'עקב'.

השם 'יעקב' הוא על שם 'ידו אוחזת בעקב עשוי, היינו לשון עקב, ומשתמשים בשם זה כדי להורות על נשמות

(63) ('נ' במהדרין יצ"א טע"ב: "ותורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", מורשה' הוא לכל ישראל מששת ימי בראשית", וביבנת סודר צו פ"ט').

(64)

לגבי הראש בכך שהרגלים הם מוליכים את הראש בהגבחה מלמטה למעלה, וכן מוליכים אותו בירידה מלמעלה למטה, ששולי הרגלים אין ביכולתו הראש לזוז כלל, לא למעלה ולא למטה, ודוקא הרגלים פועלים עניו זה.

כך גם בנשמות ישראל כשהם בבחינת 'בנים' בביטול רצון לגמרי לה', אזי הם בדוגמת הרגלים, שמוליכים את הראש, כלומר, על ידי עזרה זו בבחינת ביטול, שהוא עניו ה'רשפי' אש' מלמטה הנ"ל, גורמים להמשכת אש וגבורות מלמעלה לפעול המשכת ה'ראש' – חכמה עילאה – למטה בבחינת מלכות.

ולא רק שעל ידי עבודה זו גורמים להמשכת בחינת ה'ראש' מלמעלה למטה, אלא, כמו בהרגלים, נפעל עניו העלאת מלמטה למעלה, ובפי שממשד' לבאר.

והיוניו, לעלות בחינת תורה שבעל פה, שהוא שווא בחינת מלכות שנקרא 'כלא', לבחינת תורה שכתב, שהוא חכמה עילאה שנקרא 'רחא'.

עניו ההעלאה שפועלים בני ישראל על ידי עבודתם בבחינת 'בנים' בביטול מחולל לה', הוא העלאת בחינת תורה שבעל פה (מלכות), שהיא דוגמת הכל, לבחינת תורה שכתב, שהוא בחינת חכמה עילאה ורחקו. שכן, כמבאר לעיל עניו הקידודישן הוא שוחתן נתון הטפסת להכל, שה תורה מופרשת ומובדלת מכל העולם אצלו, ועל ידי זה פועל שהוא שפועלים המשכת חכמה עילאה מלמעלה למטה מבחינת תורה שכתב לתורה שבעל פה, שהמשכה זו היא בחינת חיות מועטת מאד, כמבאר לעיל שנמשכת מבחינת 'אחוריים' דחכמה עילאה כלכל, הנה על ידי זה נפעלת עליית הכלה להיות מופרשת אל החקן, היינו עליית המלכות ותורה שבעל פה לבחינת תורה שכתב חכמה עילאה.

וכן להמשיך מלמעלה למטה מבחינת תורה שכתב, לבחינת תורה שבעל פה כו'.

ועוד דבר שפועלים על ידי עזרה זו להיות בבחינת 'בנים' בביטול רצון, הוא עניו המשכת חכמה עילאה מלמעלה למטה לבחינת תורה שבעל פה ומלכות. כי כאשר לעיל ע"י הקבורה בבחינת ביטול וגבורות וצמצומים מלמטה, נפעלת המשכת 'אש' מלמעלה וגבורות וצמצומים דחכמה עילאה, ה'ראש', כיו שחוכל להימשך למטה בבחינת המלכות שהוא באין ערוך לבחינת חכמה עילאה, כנ"ל. והוה עצם עניו

חזק מצדו הקב"ה. רק שטבע זה מכסה בלבוש שק של הגוף והנפש בהיבטיות, שבהם הנפש האלקית מלוכשת, ולכן טבע זה יכול להיות כהעלם והסתר ממלי כל ביטוי. אך, כאשר בני ישראל מגלים טבע זה ובפועל ממש י"ם בבחינת ביטול רצון לגמרי לה', כמבאר הכתוב 'ועמד לא תפצתי' – חזק מוכר ה' אין לו רצון אחר – אזי נקראים 'בנים'.

לסיכום: אין שמענים טבעם בניו הקדושים 'בנים' של הקב"ה, מכל מקום, עניו זה יכול להיות להעלם, וכשהם מגלים עניו זה בפועל ממש בכך שהם בבחינת ביטול רצון לגמרי אליו ותבקר, אזי נקראים 'בנים למקום'.

[מבאר לעיל שעל ידי בחינת רשפי אש' וביטול

מלמטה גורמים לעניו רשפי אש' מלמעלה היינו לגבורות וצמצומים בחכמה עילאה כדי שחוכל להימשך למטה במלכות ותורה שבעל פה. והנה, עניו רשפי אש' וביטול זה מלמטה, הוא עניו 'בנדר' ממוכר מאד, שעניו תבן הוא חיותו בבחינת ביטול מחולט מצדו אביו.

וממשד לבאר אשר זהו דרשת רז"ל אל תקרי בינד אלא בנדר, שעל ידי שהוא בבחינת 'בנדר' בביטול רצון לה', שוה עניו עבודת הרשפי אש' מלמטה, אזי עשוי עניו 'בנדר', שהאדם גורם לביטול בחינת תורה שבעל פה, שהרי על ידי ביטול זה מלמטה מתעוררת אש מלמעלה – גבורת וצמצומים – גורמים להמשכת חכמה עילאה למטה בבחינת מלכות ותורה שבעל פה, וממצי שעל ידי עניו 'בנדר' נפעל 'בנדר' – שהאדם 'בנדר', בביטול, בחינת מלכות ותורה שבעל פה.

וזהו שממשד לבאר:]

ואזי, על ידי זה נעשים 'בונים'.

כמשל הרגל, אף שבמלים בתכלית לראש, עם כל זה, הם מוליכים את הראש מלמטה למעלה, ומלמעלה למטה, כמו בן כללות נשמות ישראל על ידי ביטול הרצון שנקראים 'בנים' – נעשים 'בונים', שהם מוליכים וממשיכים את ה'ראש', שהוא בחינת חכמה עילאה שנקראת 'ראש', מלמעלה למטה, ומלמטה למעלה.

על ידי שבני ישראל הם בבחינת 'בנדר', בביטול רצון לגמרי לה', דוגמת ביטול הרגל להראש. אזי נעשים 'בנדר'. שכן, כמו בהרגל, עם היות שהיא נטלה להראש ואין לה רצון אחר כלל חזק מצדו הראש, שוה מורה על פחותות ערך הרגל לגבי הראש, הרי מכל מקום, דוקא הרגל יד יש מלכה

הפנימי הוא שאו הוא בחינת יחוד החקן והכלה שבא אחרי החופה שהיהת בני הרגלים האחרים, היינו ששמיני עצרת היא בדוגמת החקן המשוער להכלה מבחינת פנימיותו ועצמיותו בהשפעת טפת הורע.

וזהו שמוכר בוהר (כפציון בנהגת תצ"ט טאז) על הפסוק 'ביום השמיני עצרת תהיה לכם' - דהא בומאז דא יהוה קוב"ה כלוחיו, כתבאר חדא עם ישרא (במזל הוא הקב"ה נמצא בחיבור אחד עם ישראל לבד), היינו שאו הוא זמן של יחוד וחיבור פנימי⁶¹. ומטעם זה נק' בשם 'שמיני עצרת', "עצרת" לשון קליטה ונכיסה ואסיפה, שנכנס ההמשכה בנהי' **פנימיות**" (לקו"ט דרדוס לשמ"ע ע"ג).

נמצא, שהוא זמן מיוחד ביותר בי נעשה יחוד פנימי בין הקב"ה וישראל, החקן והכלה, תורה שכתב ותורה שבעל פה, כפי שממשד ומבאר.

כמו בן למעלה אחר שוחתן והכלה – שהם בחינות תורה שכתב ותורה שבעל פה – שניהם עולים עד בחינת 'סתימו דכל סתימין' כו' הנ"ל שמתגלה עליהם (ובכל הימים טובים), אזי אחר כך נמשך ההשפעה מבחינת פנימיות תורה שכתב לבחינת תורה שבעל פה, שהוא בחינת מלכות ראציונלית.

כשם שההמשכה מפנימיות החקן אל הכלה באר דוקא לאחריו וע"י החופה והנישואין, שאו דוקא יכול להיות יחוד הפנימי ביניהם, כמו בן הוא למעלה בבחינות תורה שכתב, חכמה עילאה (רחקן), תורה שבעל פה, מלכות (הכלה), שמתחילה "צריכה להיות חופה, והוא עליית שניהם – תורה שכתב ותורה שבעל פה – בבחינת 'סובב כל עמיון' דקמה חכמה ועשייה שוין" (לקו"ט בהיבואר).

כלומר: ישנו כלל אשר חיבור שני הפכים הוא על ידי בחינה שלמעלה משניהם (ראה לקו"ט שה"ש פז ב), ודודק אשר החקן והכלה הם שני הפכים ממש, ואם בן ארץ יכולים להתחבר ביחוד פנימי, שוה תכלית עניו וחתונתם? אלא על

(57)

(58)

(59) (דע' ברייה' 'מזמור שיר תהיבת תהיב', ועניו בלקוטר תורה סוף פרישת תנא' 'מצות רא' בני ר'למים').

(60) ועניו בהרד"ק א' ריבא (דרי"ח ע"כ).

ונחלקים לנו רגלים, שהוא בחינת צ' קוין' – שמיין ושפאל ואמצע, שהם תורה ועבודה וגמילות חסדים⁵⁹, שתורה הוא בחינת 'קו האמצעי' ש'מכריח מן הקצה אל הקצה'⁶⁰.

כבר נתבאר אשר הטעם לכך שנקראים 'רגלים' הוא כדי

להורות על כך שלבני המדינה המתגלית אז, גם בחינת

ה'רגלים' היא דוגמת ה'רגש'. והנה, הטעם לכך שיש ג'

רגלים דוקא הוא משום שהם כנגד ג' הקוים שבהם נחלקים

הספירות העליונות, שהם ימין השייך לחסד, שמאל השייך

לגבורה, ואמצע השייך לתפארת.

והנה, ג' קוין אלו הם בחינת תורה – קו האמצעי,

עבודה – קו השפאל, וגמילות חסדים – קו הימין. שכן קו

השפאל הוא עניו הקבורה (גבורה דרועא שפאלא) וההעלאה

הוא עניו עבודת הקרובות וההפלה, להעלות הבהמה הנשנית

על בני המזבח שתתכל באלקות, וכן בתפלה שהוא מביא

את עצמו על ידי התחבונות בתפלה כדי להתכלל באלקות.

וקו הימין הוא עניו החסד (חסד דרועא ימינא), והוא עניו

גמילות חסדים: וקו האמצעי שהוא בחינת התפארת, שענינה

מה שמכריח מן הקצה אל הקצה, היינו שעולה מלמטה מטה

למעלה מעלה, כך הוא עניו התורה לומר בין העולם ואלקות.

והנה, כל זה הוא ככל השלמה רגלים, שהוא

בחינת 'נשואין'.

הגילוי מבחינת 'סתימו דכל סתימין' הפועל עניו

הנשואין והחופה, הוא ככל השלשה רגלים, שהו שבכולם

אומרים 'והישיאנו', בחינת 'נשואין'.

אך, שמיני עצרת הוא עניו יחודו חקן וכלה שאחר החופה, שוחתן משפיע להכלה מבחינת פנימיותו⁶⁰.

אמנם, בשונה משאר ג' הרגלים הוא עניו שמיני עצרת, שכנודק רגל בפני עצמו הוא, היינו ע"פ פנימיות הענינים המשמעות היא שיש לו יחודיות ביחס לשאר הרגלים. ותכונה

שהו זמן 'מועדיך', שא ישנו גילוי בחינת 'יצון העלין' ו'סתמו דכל סתמינ', לפיכך, ישנו עין 'ידיכת' – תוספת המשכה והתגלות למטה.

וזהו, ככל שלש רגלים אומרים 'והשיאנו' ו'אמן שמוחנו', להיות [כין ככל הרגלים הוא בחינת גילוי בחינת 'סתמינ' הנ"ל].

כאמור לעיל עין הנשיאן לגבי התורה הוא בחינת החופה והמשכת המקיף ד'סתמו דכל סתמינ', ודבר זה נפעל בכל שלש הרגלים, ולכך כולם אומרים 'והשיאנו', שהוא מלשון 'נשיאנו', כ"ל, כדי לומר לכך שא מתגלית הארה נעלית זו, וכן אומרים 'זמן שמתחנין', שכאמור מורה על ענין זה שבחינת 'סתמו דכל סתמינ' באה מהעלם אל הגילוי.

וזהו שנקראים 'רגלים'.

על פי זה שבעל הרגלים ישנו גילוי בחינת 'סתמו דכל סתמינ', יובן הטעם הפנימי לכך ששלשת הימים טובים נקראים 'רגלים', שלכאורה לפי פשוטו יש לבנין הטעם לזה מדוע נקראים 'רגלים' ולא 'זמנים' וכיוצא בזה.

אך הענין זה:

שנים הרגלים – שהוא בחינת ומדינת היותך החתונה – מועילה ועולה בשוה כמו הראשן לפי ששם מנלה ומטה שווים במש, כנ"ל.

כשם שהרגלים שבאדם הם החלק הכי תחתון שבו, כמו למשל 'רגלים' מורים על בחינת ומדינת היותך תחתונה. והטעם שהימים טובים נקראים 'רגלים' הוא לרמוז לכך שמאחר שא מתגלית בחינת 'סתמו דכל סתמינ', שלגבה אין כלל בחינת תפיסת מקום וחשיבות עד כדי כך שחכמה עילאה ומלכות שווים ממש לגבה, הנה, לפיכך גם בחינת ה'רגלים', היינו המדיניות היותר תחתונות, מתעלות בהמשכה זו בדיקו כמו בחינת ה'ראש' – חכמה עילאה, כנ"ל, היות שלבני דרגת 'סתמו דכל סתמינ' שלמעלה לגמרי מכל גדר סדר השתלשלות, 'מעלה' ו'מטה' שווים במש.

נמצא, שזו שנקראים הימים טובים 'רגלים' הוא כדי לרמוז לכך שבעל יום טוב מתגלית מדינתו עלייתו זו שלגבה אין כל יתרון ועליונה להיראש' לגבי ה'רגלים', אלא המדיניות היותר נעליות והמדיניות היותר תחתונות שוות ממש לגבה, שכולן אינן חשובות כלל ביחס אליה.

והסיבה הפנימית לכך שכאשר מדינת עלייתו זו מתעוררת היא באה "מהעלם לגילוי בבחינת 'אמירה' והתגלות" – אף שלכאורה זוהי ירידה גדולה עבורה לצאת מעצמה, בכיכול, ולבוא בגילוי למטה, ולמה בעת התעוררותה תבוא למטה דוקא – זהו משום שסוף מעשה במחשבה תחלה, ולכיוון הספר ציורה 'נעין תחילתו בסופו'.

כלומר: דוקא בבחינת 'סוף מעשה' היינו המדיניות התחתונות, ישנו גילוי של בחינת 'מחשבה תחלה' המדיניות העליונות. ובכילות זהו גם ענינו של 'נעין תחילתו בסוף'. שמדינת התחלה, היינו תעלית יותר, 'נעוזה' ישורה דוקא בבחינת 'סוף', בהמדינות התחתונות יותר. ולכיוון התסדיות 'כל הגבוה יותר יורד למטה יותר'. כמו למשל שכלל שהאור האבוקה גדול יותר, יאיר למרחק יותר, כך גם למעלה, ככל שהמדינה נעלית יותר, הנה בהתעוררותה הרי היא נמשכת למטה יותר.

וזהו שבהתעוררות מדינת 'יצון העלין', בחינת 'סתמו דכל סתמינ', הרי היא מתגלית וגמשכת למטה מאד ובאה לגיוי, להיות כי 'תחילתו' – יצון העלין, 'נעוזה' ומתגלית 'בסוף' – למטה יותר, בבחינת גילוי ו'אמירה'.

וזהו 'אשר רצית ואמרת בו' לברכני', היינו, שיורה תוספת ברכה והתגלות, כנ"ל, את ברכת מועדיך'.

ולפי זה מובן גם המשך התפלה שאומרים 'כאשר רצית ואמרת לברכני', ש'ברכה' הוא מלשון המשכה, כמאמר רז"ל 'ומבריך את הגפן' שפירשו שמורידו וממשיכו למטה לטוע אוטו שוב בארץ, היינו, ממשו שכל יום טוב ישנה התעוררות בחינת 'יצון העלין' – 'אשר רצית' – והיא באה מהעלם אל הגילוי – 'ואמרת', לכן אומרים 'לברכני', שגם זה מורה על אותו הענין – עין ההמשכה למטה והתגלות.

כלומר, שעל ידי התעוררות בחינת 'יצון העלין' ו'סתמו דכל סתמינ', הרי מדינת עלייתו זו באה בגילוי למטה, ומתגלית לכולם בשווה, כנ"ל, וממילא נעוזה עין 'לברכני' – תוספת ברכה והתגלות לכל ישראל, כי נמשכת לזמן הארה מבחינת המקיף העלין שלמעלה מהשתלשלות ולמעלה לגמרי מהמשכה הרגילה של אלקות שמאלית בעולם, שכתוצאה מכך נמשכת "תוספת ברכה" לכולם.

וזהו גם מה שאומרים 'את ברכת מועדים', 'ידיכת' דוקא, שמורה על ההמשכה והתגלות למטה, כנ"ל, שמשום

העלין. וזהו שנקא 'קידושיך', כי על ידי ענין זה מקלים את תורה שבעל פה, מלכות, לבחינת חכמה עילאה, שנקראת 'קדש העלין'.

וזה הפירוש הפנימי של הכתוב 'אלה הצעות אשר יעשה אומם האדם וחי בהם', שלפי פנימיות הדברים 'וחי בהם' קאי על המשכה זו של החיות מתורה שככתב בתורה שבעל פה, כדי להעלותה למעלה לבחינת תורה שככתב, חכמה עילאה.

וזהו 'מאורסה' בו', שבחינת תורה שבעל פה שנקראת 'כלה', 'מאורסה' ו'מקודשת' לבחינת תורה שככתב, בחינת חכמה עילאה, שהוא בחינת 'וחי', כנ"ל, על ידי החיות שנמשך לה, כנ"ל.

וזהו הסיבה שהתורה נקראת 'מאורסה', היינו דקאי על בחינת תורה שבעל פה, מלכות, שהוא בבחינת מקבל לגבי תורה שככתב, חכמה עילאה, ולעל ידי המשכת החיות בה מתורה שככתב, הרי תורה שבעל פה נעשית 'מאורסה' ו'מקודשת' לבחינת תורה שככתב, חכמה עילאה, כאמור לעיל שע"י המשכת חיות מועטת זו מחכמה עילאה בתורה שבעל פה, נפעלת עלייה בתורה שבעל פה למעלה לחיות 'מפרישה' ומוזמנת לתורה שככתב.

וזהו דוגמת בחינת אירוסין, שהחנן נותן להכלה המבטת.

המשכת חיות מועטת זו מחכמה עילאה, תורה שככתב, למלכות, תורה שבעל פה, היא דוגמת בחינת אירוסין, בו החנן נותן להכלה המבטת, "ובזה הוא ממשך לה חיות מועט לחיות 'מקודשת' – לשון הפרשה – לו, כמו שאומר: 'והי את מקודשת לי'" (י' הנאמר לעיל). וזהו שייכות ענין האירוסין לבחינת התורה (כפי שהובא בתחילת המאמר).

[אך הנה, בתחילת המאמר הובא מאמר חז"ל ממנו נשמע שהתורה היא הכלה ובני ישראל הם החנן, ולפי המבואר כאן משמע שתורה שככתב הוא החנן ותורה שבעל פה תכלה: וזהו שחילק ובבאר א"ת זה מתאים עם זה שבני"ם הם החנן.]

ולפי שישאל ממשכים הקידושין, על פי נקראים 'וחי' לגבי תורה שבעל פה שנקראת 'כלה'.

אף שתורה שככתב נקראת החנן היות שרוא בחינת חכמה עילאה וממנה נמשכת חיות ה'קידושיך' לבחינת מלכות

הקידושין הנ"ל, להמשיך חיות מועטת מהחנן אל הכלה לפעול עליית הכלה אל החנן.

[על פי זה יתכן הקושית מתחילת המאמר, אך התורה נקראת 'מאורסה', היינו הכלה, ואילו בני ישראל נקראים החנן.]

וזהו שנקראת תורה שבעל פה 'מאורסה', שהוא בחינת כלל, שהחנן נותן תפנית קידושין, ובזה ממשך לה חיות 'מקודשת' – לשון הכלה והפרישה – אלו.

תורה שבעל פה נקראת 'מאורסה' היינו שרוא בחינת הכלה לגבי תורה שככתב שהוא בחינת החנן, כי הרי כשם שהחנן נותן תפנית קידושין ובהו ממשך לה חיות מועטת כדי להיות 'מקודשת' ומפרישת אליו, כך, על ידי עבודת בני"ו תורה שככתב, חכמה עילאה, למטה לתורה שבעל פה, מלכות, ועל ידי זה נעשית בחינת תורה שבעל פה 'מפרישה' ומובדלת לבחינת תורה שככתב.

וזה שמשמע מדברי רז"ל שהתורה היא בחינת החנן (כמובא בתחילת המאמר), זה קאי על התורה שככתב, שהוא בחינת החנן והמשפט אי תורה שבעל פה, שמתורה שככתב, חכמה עילאה, נמשכת הארה חיצונית מאד לתורה שבעל פה, כנ"ל.

כמו כן בחינת "אלה המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", היינו, שמשמשים חיות לבחינת תורה שבעל פה, שהוא בחינת מלכות, בחינת 'כלה', להעלותה למעלה לבחינת תורה שככתב, שהוא בחינת 'קדש העלין', שהוא בחינת חכמה עילאה.

כשם שהחנן נותן טבעת קידושין אל הכלה ובכך ממשך לה חיות מועטת כדי להקדישה ולהפרישה אליו, כך גם על ידי עבודת בני ישראל הנ"ל להיות בבחינת 'בנים' ובכיוול רצון לגמרי לה', ענין ה'רשפי אש' מלמטה, הנה על ידי זה פועלים המשכת חיות מועטת מתורה שככתב, חכמה עילאה, לתורה שבעל פה, מלכות, כדי להעלותה למעלה מעלה לתורה שככתב, שחכמה עילאה היא בחינת 'קדש

^[1] ונקראת חי

שהרי אחרי ענין האירוסין, שהוא היחוד החיצוני, באים לשלב נוסף נעלה יותר, שהוא בחינת נשואין, ומכך שנשואין באים אחרי כן מוכח אשר הוא דבר נעלה עוד יותר, שהוא הכנה והקדמה לבחינת יחוד הפנימי, מפנימיות החתן לפנימיות הכלה.

[מבאר מהי מוחות ענין הנשואין ואיך היא מוחות הקדמה להמשכה מפנימיות החתן אל הכלה:]

והיינו, בחינת חופה, שהחתן והכלה שניהם עומדים תחת החופה, והחופה מקפת שניהם.

וענין הנשואין נפעל ע"י החופה, שענינה הוא מה שהחתן והכלה שניהם עומדים תחת החופה, והחופה מקפת את שניהם בשוה. היינו, שבניגוד לקידושין בי החתן יש לו מילה על הכלה שהרי הוא המשפיע הנותן להכלה הטבעת והוא בחינת המקבל, וזה שהוא המשפיע מוכיח שהוא למעשה מוחלה, הנה, בנשואין הרי החופה מקפת החתן והכלה בשוה, ולגבה אין שום מעלה יקדישות להחתן על הכלה, ששניהם מוקפים ע"י החופה בשוה ממש.

וזהו שאנו אומרים בתפלת יום טוב: 'והשיאנו', שהוא בחינת נשואין לחתן והכלה.

וענין הנשואין ברוחנית שבין תורה שכתב החתן ותורה שבעל פה הכלה, נעשה בכל יום טוב ע"י גילוי הארה אלקית נעלית ביותר (כלכלה) שאור זה הוא בבחינת 'חופה' ומקף על שתי הבחינות תהורה שכתב, חכמה, ותורה שבעל פה, מלכות, בשוה ממש. וזהו שאומרים בתפלת יום טוב: 'והשיאנו', לשון 'נשואין', לפי שאו מתגלה אור עליון זה, שהוא בבחינת 'מקף' לשתי הבחינות הללו, ועל ידי זה נפעל ענין הנשואין, שהוא ההכנה להמשכת פנימיות חכמה עילאה ותורה שכתב, כפי שממשיך.

[מבאר התפרש בין אירוסין לנשואין לגבי תורה שכתב ותורה שבעל פה:]

כי הנה, מבואר למעלה שבחינת אירוסין, היינו, שבחינת תורה שבעל פה, שהוא בחינת מלכות שנקראת 'כלה', מקבלת מהארה בחינת חכמה עילאה, שהוא בחינת תורה שכתב, שנקרא 'חתן', שנקרא 'שמים' [מלשון 'שם מים'], שהוא בחינת ים החכמה.

ותורה שבעל פה, איך על פי כן, הרי בני"ה הם הפיסלים המשכה זו וקידושין אלו – כמבואר לעיל שזה נעשה ע"י עבודתם בבחינת 'רשפי אש' מלמטה וכאשר הם בבחינת 'בנים' ביטול רצונם לה' – ולפיכך, הם נחשבים לבחינת החתן ביחס להתורה שבעל פה שהיא הכלה.

ג אר, כל זה הוא בחינת אירוסין, שהוא בבחינת חיצוניות לבד, שהחתן, שהוא בחינת תורה שכתב, ממשיך חיות להכלה, שהוא בחינת תורה שבעל פה, בבחינת חיצוניות.

כל המבואר עד כאן הוא בבחינת אירוסין, כמבואר לעיל שנמשכת חיות חיצונית ומצומצמת מתורה שכתב לתורה שבעל פה כדי להעלות תורה שבעל פה, מלכות, לבחינת תורה שכתבן, חכמה עילאה. וכשם שבאירוסין וקידושין אין שום המשכה פנימית מהחתן אל הכלה, ואין שום יחוד פנימי ביניהם, כי אם רק שהחתן ממשיך חיות מועטת להכלה (ע"י בחינת הטבעת), ובה כאילו מומינה אליו דוקא, שהיה מופיעת מכל העולם בשבילן, הנה כך הוא למעלה, שענין זה של המשכת חיות מתורה שכתב לתורה שבעל פה הכואר ע"י עבודת בני"ה בבחינת 'בנים' ו'רשפי אש' מלמטה, הרי כל זה הוא בבחינת חיצונית בלבד, שאל נמשכת הארה מפנימיות תורה שכתב (חכמה עילאה), לתורה שבעל פה (מלכות), אלא המשכה חיצונית בלבד, ובמלא אין שום יחוד פנימי בכך.

אך, כדי שיומשך מבחינת חתן לכלה מבחינת פנימיות תורה שכתב, לזה צריך מקדים בחינת נשואין.

כדי שיוכל להיות המשכה מבחינת פנימיות תורה שכתב, היינו המשכה "מבחינת חכמה שלמעלה ממש, היינו מעצמותה ומהותה" (לקיט' בהציור), ולא הארה חיצונית ומועטת בלבד, לזה צריך להקדים ענין הנשואין, כשם שפשטות כדי שיהיה המשכה מפנימיות החתן אל הכלה יחוד פנימי ביניהם, יש צורך תחילה בענין הנשואין, כפי שיבאר להלן.

כי אחר אירוסין הוא בחינת נשואין.

'רצית', היינו בחינת 'רצון העליון', שהוא 'מקף' הני"ל' [סתיומו דכל סתיומו', החופה].

'רצית' הכוונה לבחינת 'רצון העליון' של הקב"ה, שהוא בחינת המסקיף הני"ל שמתגלית בו יום טוב.

והטעם שרצון העליון, מורה על בחינת 'מקף' זה ד'סתיומו דכל סתיומו' יובן על דרך משל בענין הרצון בנפש האדם, שבניגוד לשארי כחות הנפש שקראים 'כחות פנימיים' להיותם מתלבשים באברי הגוף ופועלים דרכם בצורה פנימית, הנה הרצון הוא כח עליון מקיף שאינו מתלבש ופועל דרך אבר וכלי מסוים, אלא הוא כח מקיף וכללי ה'זנופס' את כל הנפש, שלכן בלשון החסידות הרצון נקרא 'חסיית והמשכת הנפש', היינו לא התפשטות חיצונית מהנפש לתוך אבר מסוים (כמו ההפשטות הנפש בהרגלים כדי ללכת על ידו). אלא שאדם רוצה בדבר מסוים פירושו הוא 'רצון העליון' הוא מדרגית המקיף הני"ל, אורו יתברך הכלי גבול שהוא למעלה מהתלבשות פנימית בהכלים דעשר הספירות.

וזהו שאומרים בתפלת יום טוב: 'כאשר רצית', בחינת 'רצון העליון', כי מדרגה זו מתגלית בכל יום טוב, כאמור לעיל.

[נכתב מבאר מה שאומרים 'כאשר רצית' בא להורות על]

ולחיות כי 'סוף מעשה במחשבה תחלה', ענין סופן בתחלתו', לזה אומרים 'כאשר רצית כי' ואמרת', היינו, שגם אז מתעלם לגילוי בבחינת 'אמירה' והתגלות, כני"ל, להיות כי 'נענין תחלתן כסופן'.

ומה שאומרים 'כאשר רצית ואמרת' בא להורות על האמור לעיל אשר בהתעוררות בחינה עליונה זו ד'סתיומו דכל סתיומו', כמו בכל יום טוב שהוא 'זמן שמחתנו', הרי הוא באה מן ההעלם אל הגילוי, היינו מבחינת 'רצית' – הרצון העליון המקיף הני"ל, למטה לבחינת 'אמרת' – שענין האמירה והיברור מורה על ענין גילוי ההעלם, כמו ענין היברור בפשטות שהוא מה שהאדם מגלה לזולתו מה שהיה עד אז בהעלם במחשבתו.

^[55]
^[56]

אלא מתגלה לכולם בשוה. וכמו כן הוא למעלה, שמכיון שביום טוב הוא זמן של שמחה למעלה, לכך או הקב"ה יוצא מן ההעלם אל הגילוי ומתגלה לכולם שוה, היינו שאו בחינת 'סתיומו דכל סתיומו', היינו אור אין סוף כ"י עצמו הטוב כל עצמו, שדורך כלל נמצא בהעלם בגלל גודל מעלתו, בא, בגילוי, למטה, וכאמור לעיל, לגבי מדרגה זו כולם שווים ממש, חכמה עילאה ומלכות שווים לגבה.

ובכלל גילוי זה של 'סתיומו דכל סתיומו' שמתגלה לכולם בשוה חיות שכולם שווים אצלו, מזה נמשכת בחינת שמחה לכולם, שכולם שווים בשמחה מתמת גילוי זה. שכן, זהו כמו שהמלך בעצמו יורד ומשפיל את עצמו לכל העם בשוה ממש, ומתגלה לכל אחד באותה מדה, ומהו נמשכת שמחה גדולה אצלו. כך גם למעלה, כל הנשמות וכל המדרגות העליונות שריות בשמחה בזמן הרגל מחמת גילוי בחינת 'סתיומו דכל סתיומו'.

כמו כן בחינת 'חופה' הני"ל' [סתיומו דכל סתיומו'], הוא בחינת שמחה,⁵³

גילוי בחינה זו בכל יום טוב הוא ענין השמחה, שכאמור גילוי ההעלם, וזהו ענין השמחה למעלה אצל הקב"ה שמתעוררת ביום טוב דוקא, זמן שמחתנו, שגורם לגילוי בחינה נעלית זו שדורך כלל היא בהעלם מחמת גודל ועוצם מעלתו. וכן גילוי בחינה זו גורם שמחה בכל נשמות ישראל, שהרי היות שלגבה אין כל משמעת של מעלה ומטה במדרגה, שכולם שווים אצלה בהעיר השיבותם, לכך בגילוי מדרגה זו **כולם** שמחים בשוה ממש, כי מתגלה לכולם בשוה, ללא כל יתרון נשמה אחת על זולתה.

וזהו 'כאשר רצית ואמרת כי':⁵⁴

לפי זה שכל יום טוב ישנו גילוי בחינת 'סתיומו דכל סתיומו', שעל זה אומרים בתפלת יום טוב 'והשיאנו', 'בואר הטעם הפנימי לזה שאומרים אז באותה התפלה 'כאשר רצית ואמרת', שמזה שמעך שיש קשר מיוחד בין ענין הרצון וענין האמירה והיברור, כפי שממשיך ומבאר.

^[53] (וענין מ"ש בענין שמחה ביה"ח 'ביום השמיעה', נבי: אשר קדשנו כי' אשר נשבעת כי' [לקיט' ודשש לשמיע' פג, נ].)

^[54]

שמטרת ענין הקידושין בהמשכת חיות חיצונית מהחזקן אל הכלה היא כדי להעלות בחינת הכלה – תורה שבעל פה – שהיה בכלל **בגד** להיות היחוד הפנימי ביניהם, שכיו שהורה שבעתו, חכמה עילאה, ותורה שבעל פה, מלכות, יוכלו להתאחד ביחד פנימי, שהוה תכלית הכוונה של החזונית, הנה לזה יש צורך שבהינת תורה שבעל פה תתעלה ממדינתה העלמית. שהיא בבחינת המלכות, הפסירה ההחזונית ביותר, ומצד עצמה אין לה ערך ואינה שיכת ליוחד זה כינה לכין תורה שבעתו. חכמה עילאה, שבאמור לעיל היא למעלה באין ערוך ממנה. ועיי' ענין הקידושין. בחינת תורה שבעל פה מתעלית אל תורה שבעתו. ותעשית כערך להתאחד עמה.

אבל אחר כך ישנו גילוי מבחינה שלמעלה לגמרי מהחכמה, היינו גילוי בחינת 'סתימו דכל סתימין', שלגבי אור בלי גבול זה תורה שבעת ותורה שבעל פה שוים ממש, ושתימה מתעלית לבחינת החופה, היינו לאור המקור העליון של ה'בית'.

ודבר זה נפעל בכל יום טוב על ידי המשכת גילוי הכתר, וחוה שאומרים אז 'והשיאו', לשון 'נשאיו'. להורות על המשכה נעלית זו הפסית ענין הנשיאון.

וזהו שאומרים ברגל: 'זמן שמחתנו', שהוא בחינת שמה' על ידי גילוי בחינת 'סתימו דכל סתימין' הני', שמעלה וממה שוים ממש, והוא כמשל 'שמות המלך', שבשעת השמחה יוצא המלך מהעולם לגילוי, ומגלה ומשפיע עצמו לכל השוים והעברים בשוה.

ומאור שבעל יום טוב מאיר גילוי בחינה זו של 'סתימו דכל סתימין', שלמעלה לגמרי מבחינת החכמה – עד שחכמה ומלכות שוים לגמרי – לפיכך, אומרים אז בתפלה 'זמן שמחתנו'.

ובביאור בזה:

לפי פנימיות הדברים 'שמחתנו' מתפרש: השמחה של בני' וכן של הקב"ה, השמחה שלנו, היינו שהו בני' וחו הקב"ה יש להם שמחה בזמן הרגל. כלומר, תוכן ענין השמחה הוא גילוי ההעלם, שבאשר האדם שרוי בשמחה אז הוא מגלית, במשל המלך שבשעת שמחתו הוא יוצא מוהיכל מלכותו, ומתגלה לכל העם, כי רגש השמחה גורם לגילוי ההעלם, וכשהוא בשמחה הוא היה מגלה ומשפיע את עצמו לכל העם בשווה, שאין שום עדיפות להשרים על העבדים,

לגבי בחינת 'סתימו דכל סתימין' הרי בחינת חכמה עילאה, שהוא בחינת תורה שבעת החזקן, ובחינת מלכות, שהוא בחינת תורה שבעל פה הכלה, הרי הם שווים ממש ללא כל עדיפות ומעלה לאחד על השני, כי שתי בחינות אלו הן בגדר הגבול, וסתימו דכל סתימין היא בבחינת בלי גבול, ולגבי הכלי גבול אין ללל ענין גבולי ערך ותשובה כלל.

וכמו על דרך משל שלגבי בלי גבול הרי מספר גדול ומספר קטן שוים, ומספר גדול אינו קרוב לגבלי גבול יותר ממספר קטן, וכן לאידך. היינו, זהו משום שכלי גבול אינו בגדר מספר כלל, כי אין למספר שום ערך אל ענין הכלי גבול, ולכן כל המספרים שוים לפניו, כי הוא אינו ב'עולם' ובמשיגי הגבול כלל.

ולכן, נקרא בחינה זו 'סתימו דכל סתימין' [בחינת 'חופה']:

שכמו שחופה מקפת על החזקן והכלה בשוה, כמו כן בחינת 'סתימו דכל סתימין' הני', הוא בחינת 'מקור' על בחינת חכמה עילאה ובחינת מלכות בשוה.

לגבי מדינתה עליונה זו חכמה עילאה ומלכות הן שווים ממש, היות ששתימה אין להם כל חשיבות ותפיסת מקום כלל לגבי מדינה בלתי מוגבלת זו.

וזהו 'והשיאו', שהוא בחינת נשואין להחזקן והכלה, אחר בחינת אריסין שהכלה מונעלית לבחינת חזקן, אחר כך מתעלים שניהם לבחינת 'חופה' הני'.⁵²

כשכל האירוסין והקידושין הרי נמשכת הארה וחיות מועטת (עיי' נתינת הטבעת) מבחינת החזקן אל הכלה כדי להעלותה לבחינת החזקן, להקדישה ולהפרישה מכל העולם אליו דוקא. ואחר כך באים לשלכ נעלה יותר של הנשואין, וכו' יש עלייה (לא רק להכלה אלא) להחזקן והכלה גם יחד, שניהם מתעלים לבחינת החופה שמקורו את שניהם בשווה.

וכך לגבי תורה שבעת החזקן ותורה שבעל פה הכלה, תחילה נמשכת הארה חיצונית מבחינת תורה שבעת לתורה שבעל פה כדי להעלותה לבחינת תורה שבעת. היינו,

^[52] (עיינו מ"ש מענין חופה עיי' על כל בגד חופה, וביי"ח וידה במשניו חזק על כלל).

בלשון הוזהר 'סתימו דכל סתימין', שגם מהמדינתו העליונות שוין 'סתימות' ונעלמות בגלל גודל מעלתו מהמדינות שלמטה מהן (כמו חכמה), הנה מדינה זו היא 'סתימה' ונעלמת גם מהן, כי כאמור הוא אור בלי גבול שכלל אינו בגדר גילוי, נקצ' 'ישת חושך סתר', פירוש, מקום מסתור של הכפי' עצמו הוא בחושך, היינו חושך במונח של למעלה מגילוי, והוה ענין אור זה שהוא בבחינת 'חושך' והעלם מצד עצמו בגלל שהוא בלתי מוגבל.

עד שבהינת חכמה אינה נחשבת רק בחינת הארה בעלמא, ונחשבת לעשיה נשמות לגבי בחינת 'סתימו דכל סתימין' הני', כמו שכתוב:⁵³ 'כולם בחכמה עשית' כי'.

מדינה זו (סובב כל עלמין, 'כתיר' אינה רק 'למעלה' מבחינת החכמה, שהו משמע שאף שהיא למעלה ממנה יש לה עדיין ערך ויחס עמה, כי אם היא באין ערוך לגמרי מבחינת החכמה, עד כדי כך שלגבה החכמה נחשבת להארה חיצונית מאד ולעשייה גשמיות ממש.

שכן, לא מדובר כאן בשתי מדינות שיש להן ערך זו לזו – משמש זה נתן לומר שהמדינה התחתונה יש לה קצת ערך על פניו להמדינה העליונה – אלא מדובר בריחוק שבין בלי גבול (כתר) לענין הגבול (חכמה), והרי הכלי גבול אינו בכלל בגדר ענין הגבול, ולגבי הכלי גבול אין לגבול כל ערך ויחס כלל, ולכן, לגבי בחינת 'סתימו דכל סתימין' הני', גם החכמה העליונה דאצילות נחשבת להארה חיצונית ולבחינת עשייה גשמיות ממש, כי הרי לגבי הכלי גבול אין לכל הבחינות כל ערך, ועשיה הגשמיות היא בשוה ממש לבחינת חכמה דאצילות היות ששניהם הם בגדר הגבול.

וזהו פירוש הפנימי של הכתוב 'כולם בחכמה עשית', שמדייק לומר 'עשית' (לא 'בראת' וכדומה), שהו בא לרמוז לכך שחכמה ועשיה שווים ממש לגבי אור אין סוף ב"ה הסובב כל עלמין.

ונשם בחינת חכמה עילאה – שהוא בחינת חזקן, ובחינת מלכות – שהוא בחינת כלל, שניהם שוים בתכלית, מאור שגם בחינת חכמה נחשבת לעשייה נשמות.

אירוסין הוא שהכלה מקבלת חיות מועטת מהחזקן, וברבותיות: שתורה שבעל פה, בחינת מלכות, מקבלת הארה והמשכה חיצונית מבחינת תורה שבעתו, חכמה עילאה.

אך, זהו הארה והמשכה מבחינת חכמה בלתי, שלמרות גודל מעלתה, כמבואר לעיל, היא עדיין מדינה שבעינת סדר השתשלות, היינו שהוא עדיין בבחינת הגדרה והכללה עין ליש צורך מסוים עד תכמה דוקא. ובחינת הנשואין, שהוא חזקן החופה, נמשך אור ממדינה שלמעלה לגמרי מסדר השתשלות, היינו אור שלמעלה ממדידה והגבלה, וכפי שממשיך ומבאר.

אך, יש עוד למעלה מן החכמה, והוא הנקרא 'סתימו דכל סתימין', שהוא בחינת "ישת חזקן סתר".⁵⁴

כאמור לעיל, לומר גודל מעלת החכמה לחיותה "הזכים וזה בחכמה ידעא, למעלה מן השנה ונקרא בחינת 'אין' שהוא בחינת ביטול תכלית, שקראת התלבשות אור אין סוף בבחינת קירוב בחכמה דוקא" (לפי' בהביאור), משום זה חכמה עילאה נקראת 'ים החכמה', דוגמת מי הים שהם בלתי מוגבלים, כמו כן בחכמה ישנה חשיאת אור אין סוף ב"ה עצמו שהוא בלי גבול ואין סוף – הנה, בכל זאת הרי ישנה מדינה שלמעלה אפילו מבחינת החכמה דאצילות, שורש תורה שבעת, "שהוא בחינת סובב כל עלמין, בחינת כתר שלמעלה מהחכמה" (לפי' בהביאור), היינו אורו יתברך הכלי גבול ממש, שלכן נק' בשם 'סובב' מאחר שהוא למעלה מהתלבשות פנימית ולמעלה מגילוי, והוה בחינת 'כתר', שכשם שהכתר הגשמי הוא למעלה מהראש ומקור עליו, כך בחינה זו היא אור עליון בלי גבול שלמעלה מבחינת ה'ראש' – חכמה עילאה – ולמעלה מכלאו בגילוי ובהתבלשות בהעלמות והתבארים.

והנה, בחינה זו היא למעלה מבחינת החכמה, כי החכמה סוף כל סוף היא אחת מהספירות העליונות, שהן בבחינת אורות וכלים, היינו שמתלבית בהם אורו יתברך בצורה פנימית 'אור כפלי', ועל כן מן ההכרח שהוה אור מוגבל שבה לפי ערך הכלי דחכמה. משא"כ בחינה זו 'כתר', וסובב כל עלמין, היא אור בלי גבול ממש שלמעלה מהתלבשות כללים מוגבלים ובמלא גם למעלה מגילוי. וזהו שאור עליון זה נק'

^[52] (עיינו מ"ש מענין חופה עיי' על כל בגד חופה, וביי"ח וידה במשניו חזק על כלל).

^[51]

^[50]

^[49]